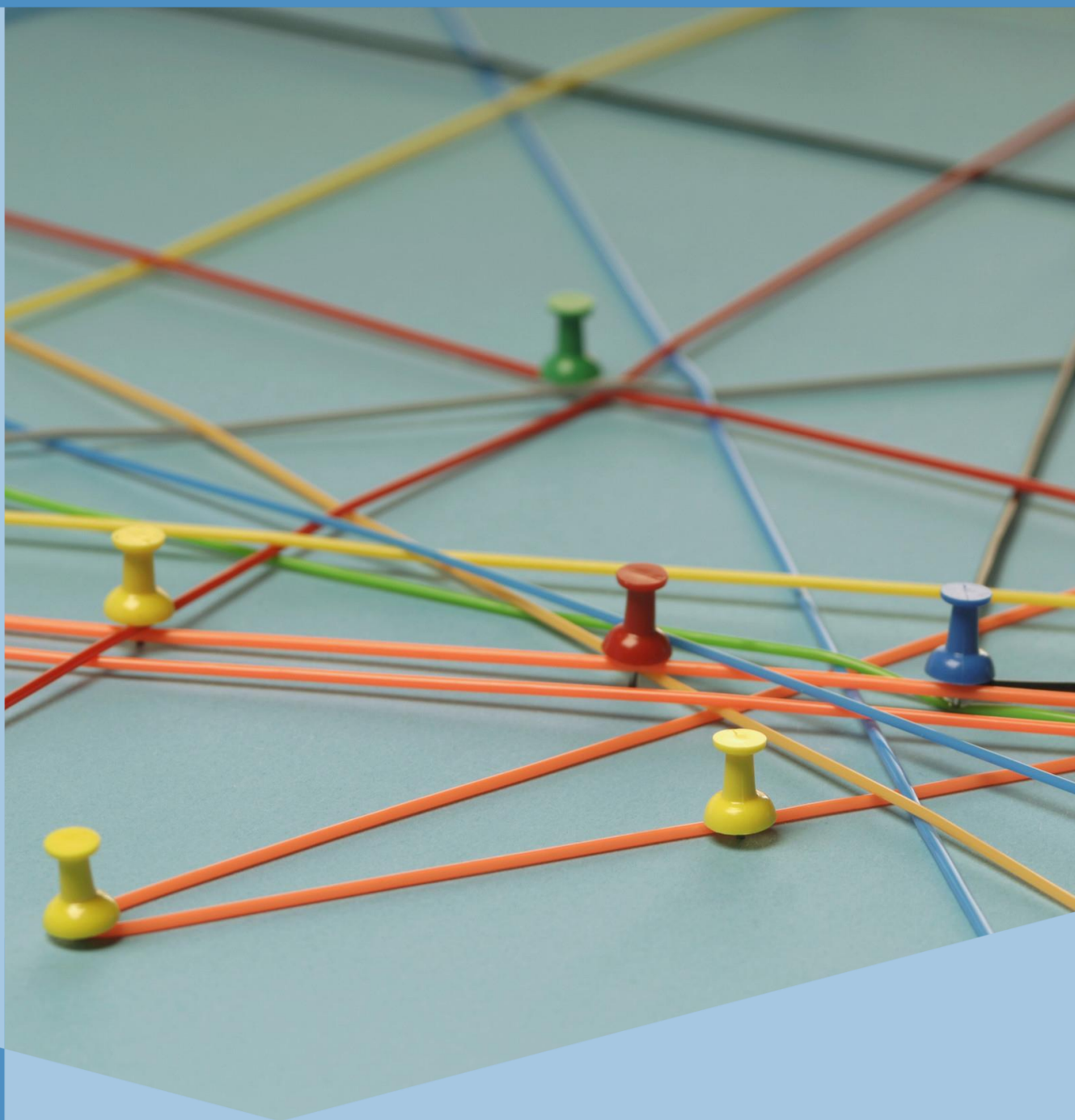

Implementatie Impactmonitor aanpak HGKM

- EINDRAPPORT -

Auteurs

Noor Galesloot
Heleen Schols
Frank Kriek
Hanna Harthoorn

Amsterdam, 11 juli 2022
Publicatienr. 21077

© 2022 RegioPlan, in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, directie Jeugd

Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Niets uit deze uitgave mag worden veeleenvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van RegioPlan. RegioPlan aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

Inhoudsopgave

1 Inleiding	1
1.1 Achtergrond	1
1.2 Doelstelling	1
1.3 Leeswijzer	1
2 Stimuleren van het gebruik van de Impactmonitor	3
2.1 Belronde	3
2.2 Landelijke werksessie (webinar)	3
2.3 Regionale begeleidingstrajecten	3
2.4 Inzichten verbeteren gebruik Impactmonitor	4
3 Ontwikkeladvies voor de Impactmonitor	7
3.1 Verbeter de gebruiksvriendelijkheid van de Impactmonitor	7
3.2 Schep duidelijke verwachtingen	7
3.3 Ondersteun regio's bij de duiding	8
3.4 Toevoegen routewijzer	8
3.5 Verbind met data over context/risicofactoren	8
3.6 Inzicht in cijfers op lokaal niveau	9
3.7 Uitbreiding van indicatoren	9
3.8 Periodieke updates	10
3.9 Koppeling Dashboards	10
4 Instrumenten	12
4.1 Overzicht ontwikkelde instrumenten	12

Inleiding

1

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

De Impactmonitor Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (verder: Impactmonitor) is een middel, geen doel. Het is een middel dat kan bijdragen aan het verbeteren van de aanpak van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (HGKM). Die bijdrage ligt in de benutting van kennis door het netwerk van partijen dat betrokken is bij de agendering, aansturing, inrichting en uitvoering van de aanpak van HGKM. De benutting van kennis is essentieel om te komen tot een effectievere aanpak. De Impactmonitor kan dus helpen om te komen tot een meer *kennisgestuurde* en daarmee effectievere aanpak van HGKM.

Het gebruik van kennis om te komen tot een betere aanpak van maatschappelijke vraagstukken is nog geen staande praktijk. Zeker niet waar het gaat om het *structureel* gebruik van kennis voor dit doel. De Impactmonitor biedt de mogelijkheid om hier voor de aanpak van HGKM verandering in te brengen. Dat vereist dat de informatie uit de monitor verbonden wordt aan beleidsmatige vraagstukken en vraagstukken in de uitvoering binnen een lerend netwerk van betrokken partijen. Hetgeen op zijn beurt weer kennis van het bestaan en de inhoud van de Impactmonitor en kennis van hoe de Impactmonitor is te gebruiken vereist. Het ministerie van VWS, directie Jeugd, heeft samen met het programmateam GHNT en de VNG aan RegioPlan de opdracht gegeven om een traject te ontwikkelen waarin het gebruik van de Impactmonitor gestimuleerd wordt als ook zicht gekregen wordt op de manieren waarop de Impactmonitor verder uitgebreid en verbeterd kan worden. In de periode van augustus 2021 tot en met maart 2022 hebben wij met plezier deze opdracht uitgevoerd.

1.2 Doelstelling

Het doel van het implementatietraject is tweeledig: ten eerste zijn er activiteiten uitgevoerd gericht op het stimuleren van het gebruik van de Impactmonitor. Ten tweede zijn er activiteiten uitgevoerd gericht op het verder ontwikkelen van de Impactmonitor, om zo te komen tot een ontwikkeladvies.

1.3 Leeswijzer

In [hoofdstuk 2](#) schetsen we de uitgevoerde activiteiten op hoofdlijnen en schetsen wij de opbrengsten en inzichten voor het verbeteren van het gebruik van de Impactmonitor. In [hoofdstuk 3](#) volgt het ontwikkeladvies voor de Impactmonitor aanpak HGKM. In [hoofdstuk 4](#) zijn de ontwikkelde instrumenten opgenomen.

Uitgevoerde activiteiten

2

2 Stimuleren van het gebruik van de Impactmonitor

2.1 Belronde

Het traject is gestart met een belronde in de GHNT-regio's om zicht te krijgen op:

- de bekendheid van de Impactmonitor;
- het gebruik van de Impactmonitor, door de persoon zelf als ook in het veld;
- de gebruiksvriendelijkheid van de Impactmonitor;
- de inhoud van de Impactmonitor;
- relevante ontwikkelingen in de regio gelinkt met de Impactmonitor;
- suggesties voor de doorontwikkeling van de Impactmonitor.

In september 2021 hebben we in totaal gesproken met 21 mensen die werkzaam waren als regionaal projectleider, data-analist binnen een (centrum)gemeente of als beleidsmedewerker HGKM. De uitkomsten van deze belronde zijn gebruikt voor het vormgeven van de landelijke werksessie en om eerste inzichten te krijgen in de behoeftes van beoogd gebruikers voor de verdere ontwikkeling van de Impactmonitor.

2.2 Landelijke werksessie (webinar)

Op 26 oktober 2021 heeft een landelijke werksessie over de Impactmonitor plaatsgevonden. Aan deze sessie hebben meer dan 55 mensen uit ongeveer 20 regio's deelgenomen. In deze sessie is een presentatie gegeven over:

- de ontwikkeling van de Impactmonitor tot dan toe (rol CBS, groeimodel);
- de inhoud van de Impactmonitor (thema's, indicatoren en databronnen);
- de toekomst van de Impactmonitor (toevoegen indicatoren, onderzoek procesindicatoren);
- de toepassingsmogelijkheden in het kader van kennisgestuurd werken;
- een stappenplan om met de Impactmonitor aan de slag te gaan.

Vervolgens is in subgroepen met een concrete beleidsvraag met een ontwikkeld stappenplan (zie hoofdstuk 4: Instrumenten) praktisch aan de slag gegaan. De twee vragen die centraal stonden waren: 1. *Is het ons in regio X gelukt om het heftige en structurele geweld terug te dringen?* 2. *Hebben we in regio Y de aard en omvang van HGKM eerder en beter in beeld?* De deelnemers zijn zelf in de Impactmonitor gedoken om de benodigde cijfers op te halen, met elkaar in gesprek te gaan over de duiding en te reflecteren op welk gesprek vervolgens gevoerd zou moeten worden in de regio met uitvoerders om samen een antwoord te kunnen geven op de beleidsvraag.

Aan het eind van de werksessie is opgeroepen om bij interesse in een begeleidingstraject contact op te nemen met RegioPlan en een toelichting te geven op welke beleidsvraag het traject betrekking zou moeten hebben voor het maken van een goede clustering.

Clustering

In de inventarisatie van de ondersteuningsbehoefte is gebleken dat een thematische clustering, zoals beschreven in de offerte, niet haalbaar was omdat alle regio's onder onze begeleiding het gesprek willen voeren op hun eigen thema met lokale partners. Op deze manier wordt er al een start gemaakt met het 'goede gesprek'.

2.3 Regionale begeleidingstrajecten

In totaal hebben zes regionale begeleidingstrajecten plaatsgevonden. Hieronder volgt de opsomming met beknopte inhoudelijke beschrijving.

- **Valente:** er was behoefte aan een toelichting op de inhoud van de Impactmonitor, de verbinding met kennisgestuurd werken, het mogelijke gebruik van de Impactmonitor door gemeenten, en de positionering van de vrouwenopvang in het 'goede gesprek'. We hebben ondersteuning geboden bij de

vraag hoe de vrouwenopvangorganisaties een rol kunnen innemen in het gesprek over de cijfers van de Impactmonitor. Tevens is tijdens de sessie ingegaan op het ontbreken van gestandaardiseerde, landelijk vergelijkbare cijfers vanuit de vrouwenopvang.

- **Hart van Brabant:** behoefte om verbinding te maken van de data uit de Impactmonitor met impact-gestuurd subsidiëren vanuit centrumgemeente Tilburg. We hebben ondersteuning geboden in hoe de data uit de Impactmonitor gebruikt kunnen worden voor het onderzoeksplan van het Expertise-centrum HGKM in Hart van Brabant. Hoe maken we de impact van de activiteiten van het Expertise-centrum zichtbaar met behulp van de Impactmonitor en welke andere inzichten biedt de Impactmonitor voor de activiteiten van het centrum?
- **West-Brabant:** we hebben ondersteuning geboden bij het concretiseren van de beleidsdoelstelling om in de HGKM-aanpak meer datagedreven te werken. We hebben een toelichting gegeven op de Impactmonitor en hoe deze te benutten is voor kennisgestuurd werken. Vervolgens is de regio ondersteund bij het selecteren van de relevante beleidsdoelen en is samen met beleidsmedewerkers uit verschillende gemeenten, VT en data-analisten een eerste inventarisatie van mogelijke regionale indicatoren gemaakt.
- **Zuid-Limburg:** we hebben ondersteuning geboden bij het in kaart brengen en bespreken met de partners van de geringe adviesvragen en meldingen aan VT vanuit het Primair Onderwijs in Zuid-Limburg (zeker ook in vergelijking met andere regio's). In meerdere bijeenkomsten is zicht geboden op de regiospecifieke data, het gesprek met regionale uitvoerders voorbereid en een start gemaakt met dit gesprek.
- **Haaglanden:** we hebben ondersteuning geboden bij de vraag 'hoe kunnen we in de regio met de data/informatie die beschikbaar is, monitoren hoe het loopt met de uitvoering van de regiovisie?' Inzicht gegeven in wat de Impactmonitor is en hoe die gebruikt kan worden, inzicht in de kenmerken en randvoorwaarden voor een goed gesprek over gebruik data. Deelnemers hebben geoefend met data uit Impactmonitor relateren aan regiovisie en besproken welke aanvullende informatie nuttig zou zijn.
- **Kennemerland:** we hebben ondersteuning geboden in het proces om met de Impactmonitor in de hand (proces)indicatoren te ontwikkelen op regionaal niveau. Er is gewerkt aan een beknopte selectie van regionale indicatoren die een aanvulling op de reeds beschikbare indicatoren in de Impactmonitor vormen. Er is met regionale partners verkend welke data op regioniveau zij al zouden kunnen leveren en welke nog niet.

De geuite interesse van de gemeente Apeldoorn en regio West Veluwe Vallei zijn uiteindelijk niet uitgesproken in een ondersteuningstraject.

2.4 Inzichten verbeteren gebruik Impactmonitor

In het begeleidingstraject van de Impactmonitor is duidelijk geworden dat verdere implementatie van de Impactmonitor inzet vraagt op de volgende thema's:

- **Het bestaan van de Impactmonitor**
Gemeenten (beleidsmedewerkers, managers, bestuurders) als uitvoerders zijn nog onvoldoende bekend met de inhoud en de gebruiksmogelijkheden van de Impactmonitor. De meeste regionaal projectleiders GHNT hebben de Impactmonitor wel eens bekeken en ketenpartners geïnformeerd over het bestaan, maar veel lokale beleidsmedewerkers en uitvoerders geven aan dat zij tijdens de werksessies de Impactmonitor voor het eerst bekijken. Enkel horen dat de Impactmonitor bestaat geeft belanghebbenden onvoldoende beeld van de bruikbaarheid in het verbeteren van de aanpak HGKM. Om de gebruiksmogelijkheden te kunnen zien moeten ze eigenlijk zelf de monitor op regioniveau inzien, maar stuiten dan op drempels rond gebruiksvriendelijkheid (onoverzichtelijk wat ze er nu

precies in kunnen vinden, onbekend met hoe ze de cijfers moeten duiden, onbekendheid met kennisgestuurd werken en onbekend met hoe ze het gesprek met partners over de cijfers moeten organiseren). Informeren in combinatie met direct oefenen aan de hand van (voorbeeld)beleidsvragen geeft gebruikers meer inzicht en houvast.

- **De inhoud van de Impactmonitor**

Het is voor beoogd gebruikers onduidelijk wat ze precies aan cijfers in de Impactmonitor kunnen vinden, oftewel: het ontbreekt ze aan inzicht in welke data ze eruit kunnen halen en hoe ze dat kunnen doen. Er is behoefte aan een helder overzicht van:

- de beschikbare cijfers;
- op welk niveau die cijfers beschikbaar zijn;
- uit welke bronnen de cijfers komen.

De landingspagina van de Impactmonitor en de subpagina over het model genereren verwarring bij gebruikers, waardoor ze vaak al afhaken voordat ze in de cijfers zijn gedoken. Gebruikers moeten meer meegenomen worden in de inhoud van de Impactmonitor om de gebruikswaarde eerder te zien. De ontwikkelde instrumenten kunnen benut worden om gebruikers makkelijker te informeren over de inhoud van de Impactmonitor. Zie daarnaast ook het hierboven gemaakte punt over informeren en direct oefenen.

Daarnaast is er ook behoefte aan uitbreiding van de Impactmonitor. De betrokkenen van de begeleidingstrajecten ervaren de Impactmonitor nog als eenzijdig (“Er zit vooral VT in, en dan kan ik ook in het dashboard van VT terecht.”). Bij de betrokkenen is vooral behoefte aan meer zicht op de ingezette hulpverlening (wat doen we dan in die gezinnen?), hoe ziet die hulpverlening eruit (volgen we daarin bijvoorbeeld de visie op gefaseerde ketenzorg?) en hoe kun je verbeteringen in de samenwerking zichtbaar maken. In het ontwikkeladvies 3.7 gaan we hier verder op in.

- **De gebruiksmogelijkheden van de Impactmonitor**

De beoogd gebruikers hebben nog relatief weinig ervaring met kennisgestuurd werken voor het verbeteren van de aanpak HGKM. Vaak weten ze niet goed waar te beginnen: naar welke informatie moet ik op zoek, wat betekenen de cijfers, hoe presenteer ik die goed, hoe kan ik hier conclusies over trekken?

Hoe de Impactmonitor echt te benutten is, is voor velen een vraagstuk. De ontwikkelde instrumenten kunnen de beoogd gebruikers aan de hand nemen door de Impactmonitor.

- **Duiding van cijfers**

“Cijfers? Dat is niet mijn vak”, “maar wat zegt dat dan eigenlijk?” of “is dat dan goed of fout?” zijn veel gehoorde reacties wanneer we met gebruikers de Impactmonitor indoken. Gebruikers hebben het gevoel te gaan zwemmen in de cijfers. Ze hebben behoefte aan begeleiding bij de duiding ervan. Hier kunnen zij natuurlijk binnen de gemeente een collega, bijvoorbeeld van de O&S-afdeling, voor vragen, maar er kunnen ook externe onderzoekers voor ingezet worden. Daarnaast is het goed dat gebruikers worden gewezen op het belang van de gezamenlijke duiding/reflectie met ketenpartners. In de ontwikkelde instrumenten worden aanknopingspunten geboden om hierop door te pakken.

- **In gesprek over de Impactmonitor**

In veel gemeenten is er wel de intentie om gestructureerder te kijken naar hoe cijfers kunnen bijdragen aan het maken van de juiste beleidskeuzes, maar er is ook veel koudwatervrees. Hoe pak ik dat dan aan? Wat is mijn rol? Met wie moet ik er dan over praten? De instrumenten bieden ook op dit punt praktische ondersteuning aan gemeenten.

Ontwikkeladvies voor de Impactmo- nitor

3

3 Ontwikkeladvies voor de Impactmonitor

Het ontwikkeladvies is opgesteld vanuit het perspectief van de beoogd eindgebruikers, waarbij we met name doelen op de voor het lokale/regionale beleid inzake de aanpak van HGKM verantwoordelijke gemeente(ambtenaren). In meerdere begeleidingssessies hebben we gesproken met diverse gemeenten, en ook met vertegenwoordigers van de regionale VT-organisaties, vertegenwoordigers van lokale sociale teams, van CJG's, GI's en Raad voor de Kinderbescherming.

3.1 Verbeter de gebruiksvriendelijkheid van de Impactmonitor

Gebruikers van de Impactmonitor ervaren drempels bij het gebruik van de Impactmonitor. Zo geeft de subpagina over het model verwarring bij gebruikers, vinden ze het lastig om overzicht te krijgen in wat ze voor hun regio kunnen vinden in de monitor en hebben ze moeite om de data uit de monitor te halen. Hierdoor haken gebruikers vaak al af voordat ze de cijfers in zijn gedoken. Gebruikers moeten meer meegenomen worden in de inhoud van de Impactmonitor om de gebruikswaarde eerder te zien. De ontwikkelde instrumenten kunnen hiervoor benut worden om gebruikers makkelijker te informeren over de inhoud van de Impactmonitor. Concrete verbeteringen die volgens ons aangebracht kunnen worden zijn:

- helder overzicht van aanwezige indicatoren (welke indicatoren, uit welke bronnen, op welk niveau, voor welke gemeente). Dit kan bijvoorbeeld zoals gedaan in *02 Overzicht van beschikbare indicatoren* (zie hoofdstuk 4);
- toevoegen van een vraag-en-antwoorden-overzicht op veel gestelde vragen (zie *03 Q&A- een overzicht van gestelde vragen* uit hoofdstuk 4);
- de mogelijkheid om alle data voor een specifieke regio uit te kunnen draaien;
- de mogelijkheid om data voor meerdere regio's in een oogopslag zichtbaar te kunnen maken (zoals ook mogelijk is in het Dashboard VT);
- het model minder prominent in beeld te brengen, maar wel gebruikers meer aan de hand te nemen (zie 3.4 toevoegen routewijzers).

Onze eerste aanbeveling luidt dan ook:

Verstevig de gebruiksvriendelijkheid vanuit het oog van de gebruiker door een helder overzicht te geven van de aanwezige indicatoren, het model minder prominent te maken en mogelijkheden toe te voegen om op regioniveau cijfers uit te draaien.

3.2 Schep duidelijke verwachtingen

In de gesprekken stond steeds de vraag centraal: welke informatie heb je nodig vanuit de Impactmonitor om welke beleidsvragen te kunnen beantwoorden? Uit vrijwel alle gesprekken hebben we kunnen concluderen dat er zeer uiteenlopende beleidsvragen werden geformuleerd (van zeer algemeen/abstract (hoe effectief is ons beleid?) tot heel concreet, toegespitst op een specifiek subthema (hoe vaak lukt het in de keten om gezinnen zonder wachttijd te helpen?). Hieruit kunnen we concluderen dat het voor veel partijen nog niet duidelijk genoeg is welke informatie de monitor bevat en wat je met deze informatie kunt doen om te reflecteren op het beleid, de uitvoering en de resultaten. Om die reden is de tweede aanbeveling dan ook:

Schep duidelijke verwachtingen over welke mogelijkheden de monitor biedt om te reflecteren op het lokale en regionale beleid, de uitvoering daarvan en de resultaten. Communiceer dat de monitor vooral kwantitatieve basisinformatie biedt waarmee vergelijkingen gemaakt kunnen worden tussen regio's onderling en voor regio's door de tijd heen, maar dat de monitor nog geen kant en klare antwoorden levert op specifieke beleidsvragen.

3.3 Ondersteun regio's bij de duiding

De in de monitor opgenomen informatie heeft nadere duiding om te kunnen vaststellen welke betekenis deze informatie heeft voor het beleid, de uitvoering en de resultaten. Die nadere duiding kan plaatsvinden door de huidige monitor aan te vullen met meer specifieke lokale en regionale data (zie 3.6 en *08 Handreiking verbinding Impactmonitor met lokale (proces)indicatoren* in hoofdstuk 4), maar voorts kan en moet die nadere duiding vooral plaatsvinden door op basis van de monitorgegevens als verantwoordelijken voor het beleid en de uitvoering met elkaar in gesprek te gaan. We hebben een plan ontwikkeld waarin we de verschillende stappen hebben beschreven die gezet kunnen worden om die nadere duiding mogelijk te maken. Dat stappenplan hebben we in meerdere regionale begeleidingsbijeenkomsten succesvol toegepast. Om die reden is de derde aanbeveling dan ook:

Benut de monitor om systematisch toe te werken naar het beantwoorden van specifieke vragen die spelen in de regio over het HGKM-beleid, de uitvoering en de resultaten daarvan. Gebruik daarbij de systematiek zoals beschreven in het in dit rapport opgenomen stappenplan (04 Stappenplan kennisgestuurd werken met de Impactmonitor in hoofdstuk 4). Dit stappenplan is overigens niet alleen relevant voor de duiding van de Impactmonitorgegevens, maar kan ook worden toegepast als andere (landelijke, regionale en lokale) datasets worden gebruikt om de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling te duiden (al dan niet in combinatie met de Impactmonitor).

3.4 Toevoegen routewijzer

De huidige monitor biedt een helder overzicht van de beschikbare gegevens ingedeeld naar de volgende drie onderdelen: 1) structuur en randvoorwaarden, 2) proces en 3) resultaat. Uit de begeleidingstrajecten die we hebben uitgevoerd en het webinar hebben we geconcludeerd dat er behoefte is aan de toevoeging van een extra onderdeel aan het dashboard van de Impactmonitor; namelijk het toevoegen van een onderdeel met als invalshoek de vragen over beleid en uitvoering die met behulp van de monitorgegevens beantwoord zouden kunnen worden. Het gaat dus nadrukkelijk niet om het opnemen van extra informatie, maar om de gebruikers meer te begeleiden (de route te wijzen) binnen de gebruiksmogelijkheden van de Impactmonitor. Zo worden beoogd gebruikers meer aan de hand genomen om de cijfers uit de Impactmonitor te koppelen aan beleidsvragen. Tijdens het implementatietraject zijn er twee voorbeelden (zie hoofdstuk 4: *05 Voorbeeld Zaanstreek-Waterland stap 1-6* en *06 Voorbeeld Drenthe stap 1-6*) ontwikkeld die hiervoor benut kunnen worden. Onze vierde aanbeveling luidt dan ook als volgt:

Voeg een extra onderdeel/routewijzer toe aan de monitor waarin de tien belangrijkste vragen over beleid, uitvoering en resultaat zijn opgenomen met daaraan gekoppeld een beschrijving van de relevante in de monitor opgenomen (combinatie van) indicatoren die een antwoord bieden op die vragen. Dit zal het gebruiksgemak van de Impactmonitor vergroten en kan daardoor bijdragen aan het beter en vaker gebruiken van deze monitor

3.5 Verbind met data over context/risicofactoren

De prevalentie van huiselijk geweld en kindermishandeling alsmede de effectiviteit van het ingezette beleid is mede afhankelijk van een groot aantal contextfactoren, zoals de samenstelling van de bevolking, de gezondheidssituatie en de sociaaleconomische status van verschillende groepen en de regionale verschillen daarin. Het opnemen van relevante contextfactoren c.q. risicofactoren in de monitor zou extra kunnen bijdragen aan het gebruik van de monitor, omdat daarmee mogelijke verklaringen kunnen worden gevonden voor regionale verschillen (en overeenkomsten). Een analyse van dergelijke contextfactoren in relatie tot de resultaten van het in gang gezette regionale beleid zou extra aanknopingspunten kunnen bieden voor nieuwe (al dan niet flankerende) beleidsmaatregelen. Hierbij moet de gebruiksvriendelijkheid van de Impactmonitor voorop staan en hoeft ook niet alles in één monitor terug te vinden te zijn. Wellicht volstaat een heldere toelichting op relevante contextfactoren en een verwijzing

naar belangrijke aanvullende bronnen (inclusief links) die regio's kunnen benutten voor contextinformatie. Onze vijfde aanbeveling is dan ook als volgt geformuleerd:

Onderzoek de mogelijkheden om de indicatoren van de Impactmonitor te koppelen aan relevante contextindicatoren, zoals bijvoorbeeld opgenomen in de regionale Gezondheidsmonitor van de GGD, of andere grote databanken van het CBS waardoor extra mogelijkheden ontstaan om resultaten van het beleid nader te duiden en nieuwe flankerende beleidsmaatregelen te initiëren. Mogelijk volstaat hierbij een verwijzing naar deze databronnen om de overzichtelijkheid zo veel mogelijk te bewaken.

3.6 Inzicht in cijfers op lokaal niveau

De aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling is een ketenaanpak waarbij vaak ook lokale sociale teams en (al dan niet via die teams) diverse vormen van lokaal en/of regionaal georganiseerde hulp en ondersteuning worden ingeschakeld. We hebben gemerkt dat de diverse partners waarmee we in gesprek zijn gegaan, behoefte hebben aan aanvullend inzicht in de resultaten van die ingezette lokale/regionale ondersteuning. Juist ook omdat dat het niveau is waarop het meest direct kan worden (bij)gestuurd op beleid, uitvoering en resultaten van dat beleid. Lokaal wordt gewerkt met verschillende registratiesystemen en worden ook niet altijd uniforme definities gehanteerd. Dat maakt koppelingen van de verschillende systemen onderling én aan de Impactmonitor op individueel casuïstiekniveau lastig, nog even los van de privacyaspecten van dergelijke koppelingen. Desalniettemin is het wenselijk om deze gegevens te kunnen koppelen aan de indicatoren van de Impactmonitor HGKM om met name gemeente meer mogelijkheden te bieden om directer te kunnen sturen op de resultaten van het beleid. Wellicht dat een dergelijke koppeling op een meer geaggregeerd niveau kan plaatsvinden. Onze zesde aanbeveling luidt dan ook als volgt:

Onderzoek de mogelijkheden om een standaardset aan indicatoren te ontwikkelen waarin proces- en resultaatgegevens zijn opgenomen over de inzet van lokale/regionale hulp en ondersteuning en deze toe te voegen aan de Impactmonitor. Benut hiervoor de inzichten uit de Notitie Procesindicatoren aanpak huiselijk geweld¹ en de 08 Handreiking verbinding Impactmonitor met lokale (proces)indicatoren (zie hoofdstuk 4).

3.7 Uitbreiding van indicatoren

De huidige monitor bevat in verhouding veel indicatoren die betrekking hebben op VT. Het wordt als een gemis gezien dat er nu slechts zeer beperkt data over de ingezette hulpverlening na VT is opgenomen. Betrokken geven aan meer zicht te willen op regionale cijfers en denken hierbij aan de volgende indicatoren:

- Landelijke omvangcijfers ook op regionaal/lokaal niveau (prevalentiemonitor uitgesplitst naar regio).
- Hoeveel en welke hulpverlening wordt ingezet door wie en met welke zwaarte?
- Aantal MDA++-casuïstiek op regioniveau.
- Of de hulpverlening wordt ingezet zoals beoogd. Denk hierbij aan: werken we met gefaseerde ketenzorg, er sprake van één regisseur in een gezin, in welke mate worden veiligheidsplannen opgesteld en sorteert dat dan een ander effect in de prevalentie van geweld?
- Impact van preventieve middelen.
- Meer informatie vanuit de GI's en de Raad voor de Kinderbescherming.

Regio's kunnen hierin zelf een rol spelen door de data uit de Impactmonitor te verrijken met lokale data. Zij kunnen de regionale bruikbaarheid versterken met lokale indicatoren die niet structureel toe te voegen zijn (zie 3.6), maar waar gemeenten wel zelf op kunnen sturen (08 Handreiking verbinding Impactmonitor met lokale (proces)indicatoren). Zij wensen hierin wel ondersteuning (hoe kan ik hierop sturen als gemeente?).

¹ <https://www.regioplan.nl/wp-content/uploads/2021/12/21031-Notitie-Procesindicatoren-aanpak-huiselijk-geweld-Regioplan-26nov21.pdf>

Regio's (zowel gemeenten, VT als de vrouwenopvang zelf) zien een meerwaarde in het toevoegen van data van de vrouwenopvang. Zij zien dat als mooie eerste stap in de verdere doorontwikkeling van de Impactmonitor (o.a. aantallen cliënten, type cliënten, aantallen (nood)bedden, bezettingspercentage, doorstroom, type hulpverlening, type problematiek). Op dit moment zijn de kwaliteit en de vergelijkbaarheid van de data van de vrouwenopvang echter nog onvoldoende om opgenomen te worden in de Impactmonitor. Binnen de VO-organisaties vindt er een al langer lopend ontwikkeltraject plaats over het vergelijkbaar maken van de registraties. In de beginperiode van VT heeft het CBS de VT-organisaties ondersteund in een vergelijkbaar traject ten behoeve van het verbeteren van de kwaliteit van de dataverzameling (o.a. gelijktrekken definities, registratiesysteem). Onze zesde aanbeveling luidt dan ook als volgt:

Blijf in gesprek met het veld over wensen en mogelijkheden voor uitbreiding van indicatoren en wat dat aan gestandaardiseerde registraties van hen vraagt. Verken hierbij met name de mogelijkheden voor een ondersteuningsrol van het CBS ten behoeve van de kwaliteitsverbetering van de dataverzameling van de Vrouwenopvang, opdat deze data op termijn toegevoegd kunnen worden aan de Impactmonitor.

3.8 Periodieke updates

De huidige Impactmonitor kent een dashboard en een rapportagevorm. Het dashboard wordt halfjaarlijks bijgewerkt en de rapportage komt jaarlijks uit. Voor veel betrokkenen voelt de Impactmonitor als verouderde informatie, omdat zij bijvoorbeeld beschikken over recentere kwartaalcijfers van hun regionale VT (aangeleverd door de regionale VT). Frequentere actualisatie van de regionale cijfers zou het structurele gesprek tussen ketenpartners op regionaal niveau bevorderen. Dit zou kunnen door in ieder geval voor de VT-cijfers aan te sluiten bij de rapportagecyclus van de VT-organisaties. Hierdoor zouden betrokkenen op regionaal niveau responsiever kunnen reageren op actuele ontwikkelingen in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Onze achtste aanbeveling is dan ook als volgt geformuleerd:

Onderzoek de mogelijkheden om de monitor meer periodiek te updaten waardoor de gemeenten en hun partners meer gelegenheden krijgen om in te spelen op actuele ontwikkelingen in het HGKM-beleid en de uitvoering daarvan, en hierbij in ieder geval de updates van het Dashboard VT ook te integreren in het Dashboard van de Impactmonitor.

3.9 Koppeling Dashboards

Het is voor gebruikers onduidelijk wat de verschillen zijn tussen het Dashboard Beleidsinformatie Veilig Thuis en Dashboard van de Impactmonitor. Beide dashboards bedienen grotendeels dezelfde gebruikersgroep en dezelfde doelstellingen. Voor gebruikers zou het wellicht makkelijker zijn als beide dashboards aan elkaar gekoppeld zouden worden. Onze laatste aanbeveling is dan ook als volgt geformuleerd:

Verstevig de koppeling tussen het Dashboard Beleidsinformatie Veilig Thuis en het Dashboard van de Impactmonitor. Verken de mogelijkheden om in de toekomst beide dashboard in elkaar te schuiven.

Instrumenten

4

4 Instrumenten

4.1 Overzicht ontwikkelde instrumenten

Gedurende het implementatietraject zijn er meerdere instrumenten ontwikkeld die beoogd gebruikers kunnen inspireren en ondersteunen in het gebruik van de Impactmonitor.

- 01 Toelichting kennisgestuurd werken met de Impactmonitor.
- 02 Overzicht van beschikbare indicatoren.
- 03 Q&A - een overzicht van gestelde vragen.
- 04 Stappenplan kennisgestuurd werken met de Impactmonitor.
- 05 Voorbeeld Zaanstreek-Waterland stap 1-6.
- 06 Voorbeeld Drenthe stap 1-6.
- 07 Handreiking hoe voer je het 'goede' gesprek'.
- 08 Handreiking verbinding Impactmonitor met lokale (proces)indicatoren.

Implementatietraject Impactmonitor huiselijk geweld en kindermishandeling:

01 Toelichting kennisgestuurd werken met de Impactmonitor

Opgesteld in mei 2022, door RegioPlan

De [Impactmonitor Huiselijk Geweld en Kindermishandeling](#) (verder: Impactmonitor) is een middel dat bijdraagt aan het verbeteren van de aanpak van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (HGKM). Het benutten van de beschikbare kennis bij agendering, aansturing, inrichting en uitvoering van de aanpak van HGKM helpt bij het komen tot een effectievere aanpak. In deze toelichting bieden we iets meer context over wat kennisgestuurd werken met de Impactmonitor jou kan bieden. In *04 Stappenplan kennisgestuurd werken met de Impactmonitor* is vervolgens in tien praktische stappen weergegeven hoe je het kennisgestuurd werken kunt inzetten bij het verbeteren van de aanpak HGKM.

Gebruik van cijfers in de beleidscyclus

Het gebruik van onderzoeksresultaten, cijfers of monitors is niet onbekend voor de beleidswereld. Maar veelal worden cijfers gebruikt ter informatie (wat is de prevalentie?), verantwoording (hoeveel meldingen hebben we gehad bij VT?) en afrekening (zijn de beoogde trainingen daadwerkelijk uitgevoerd?). Vaak worden cijfers dan ingezet bij het ontwerpen van nieuwe beleidsplannen, voor jaarlijkse verantwoordingsrapportages of als onderbouwing voor het voortzetten van inspanningen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het informeren van bestuurders of om de raad om een beeld te geven van de aard en omvang van de HGKM-problematiek zoals die speelt in de regio.

Data kunnen echter ook benut worden als basis voor keuzes in beleid en uitvoering, ook tussen de jaarlijkse rapportagemomenten door. Dit type gebruik, dus waar continue en structurele informatie de basis is voor keuzes in beleid en uitvoering, noemen we 'kennisgestuurd werken'. Kennisgestuurd werken vraagt en biedt dus iets anders. Bij kennisgestuurd werken maken we een omslag van 'weten' naar bijsturen op aanbod en organisatie van voorzieningen. En maken we de omslag van procesgericht en aanbodgestuurd naar resultaatgericht en vraaggestuurd werken. Hierbij passen vragen als:

- Hoe bepaal je op basis van data je aanpak en/of je prioriteiten?
- Hoe krijg je een beter beeld van de impact? Zien we resultaten van onze inspanningen?
- Hoe benut je data voor sturing?
- Hebben ons aanbod en de organisatie van ons aanbod bijsturing nodig?
- Doen we de goede dingen passend bij de problematiek?

Het gebruik van kennis om te komen tot een betere aanpak van maatschappelijke vraagstukken is nog geen staande praktijk. Zeker niet waar het gaat om het structureel gebruik van kennis voor dit doel. De Impactmonitor biedt de mogelijkheid om hier voor de aanpak van HGKM verandering in te brengen. Dat vereist dat de informatie uit de Impactmonitor verbonden wordt aan beleidsmatige vraagstukken en vraagstukken in de uitvoering binnen een lerend netwerk van betrokken partijen.

Kennisgestuurd werken met de Impactmonitor: cijfers & gezamenlijke duiding

De Impactmonitor HGKM is in ontwikkeling. Jaarlijks wordt het dashboard uitgebreid met nieuwe indicatoren (zie *02 Overzicht van beschikbare indicatoren*). Op basis van de cijfers uit de Impactmonitor kan echter niet meteen een beleidsbeslissing genomen worden. Bijvoorbeeld omdat op dit moment verschillen tussen meetmomenten wellicht nog niet zo groot zijn of omdat niet meteen duidelijk is hoe het komt dat in jouw regio bijvoorbeeld meer burgers een melding hebben gedaan. Toch kan de Impactmonitor ook nu al benut worden voor de ontwikkeling naar kennisgestuurd werken in de aanpak HGKM. De impactmonitor kan cijfermatig namelijk wel al inzicht geven in ontwikkelingen, oorzaken en de resultaten van inspanningen. En zo biedt de monitor concrete aanknopingspunten voor verder gesprek tussen partners. De data uit de Impactmonitor staan namelijk niet op zichzelf, maar moeten in een context geplaatst worden. De combinatie van cijfermatige informatie (uit de Impactmonitor en aanvullende regionale/lokale databronnen) en een gesprek met partners voor een gezamenlijke duiding vormt een goede

basis voor kennisgestuurd werken in het HGKM-domein. Het ligt dus in het combineren van de cijfermatige informatie uit de impactmonitor, met een gezamenlijke duiding, dat inzicht en meerwaarde tot stand komt. In *07 Handreiking Hoe voer je het 'goede' gesprek* bieden we aanknopingspunten voor deze gezamenlijke duiding.

Implementatietraject Impactmonitor huiselijk geweld en kindermishandeling: 02 Overzicht van beschikbare indicatoren

Opgesteld in oktober 2021, door Regioplan

De [Impactmonitor Huiselijk Geweld en Kindermishandeling](#) (verder: Impactmonitor) is een middel dat bijdraagt aan het verbeteren van de aanpak van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (HGKM). Het benutten van de beschikbare kennis bij agendering, aansturing, inrichting en uitvoering van de aanpak van HGKM helpt bij het komen tot een effectievere aanpak.

De Impactmonitor, opgesteld door het CBS, biedt informatie over de prevalentie van huiselijk geweld en kindermishandeling en welke impact het geweld heeft op de betrokkenen. Dit wordt gedaan aan de hand van verschillende indicatoren, afkomstig uit meerdere onderzoeken en registraties van betrokken instellingen. Een deel van de informatie in de Impactmonitor kan uitgesplitst worden naar regio en periode.

Dit kennisproduct geeft een overzicht van de indicatoren die zijn opgenomen in de Impactmonitor. De indicatoren zijn geordend aan de hand van verschillende onderwerpen. Voor iedere indicator is aangegeven uit welke bron deze afkomstig is en of het mogelijk is om de data naar regio en periode uit te splitsen.

Dit overzicht is ontwikkeld als onderdeel van het Implementatietraject van [de Impactmonitor Huiselijk Geweld en Kindermishandeling](#), dat Regioplan uitvoert in opdracht van het ministerie van VWS, het programmeerteam GHNT en de VNG.

Thema	Indicator	Bron*	Regionaal	Tijdreeks
 Omvang van huiselijk geweld en kindermishandeling	Slachtoffers huiselijk geweld in afgelopen 12 maanden	2		
	Slachtoffers structureel huiselijk geweld in afgelopen 12 maanden			
	Slachtoffers kindermishandeling bij scholieren in het vo	1		
	Slachtoffers kindermishandeling 0 t/m 17 jaar			
	Recidive van de pleger (algemeen, geweld en huiselijk geweld)	3		
 Aard en kenmerken	Aard van het geweld bij gevraagde adviezen van Veilig Thuis	5	X	X
	Aard van het geweld bij meldingen van Veilig Thuis			
	Geslacht van slachtoffers huiselijk geweld	2		
	Leeftijd van slachtoffers huiselijk geweld			
	Plaats in het huishouden van slachtoffers huiselijk geweld			
	Welvaart van slachtoffers huiselijk geweld			
	Aantal vormen van kindermishandeling	1		
	Geslacht van slachtoffers van kindermishandeling			
	Leeftijd van slachtoffers van kindermishandeling			
	Migratieachtergrond (wel/geen) van slachtoffers van kindermishandeling			
	Sociaaleconomische status (laag/hoog) van slachtoffers van kindermishandeling			
	Samenstelling huishouden (alleenstaande ouder vs. overig) van slachtoffers van kindermishandeling			
	Wel/geen gescheiden ouders van slachtoffers van kindermishandeling			
	Lidmaatschap van geloof of kerkgenootschap van slachtoffers van kindermishandeling			
	Stedelijkheid woongemeente van slachtoffers van kindermishandeling			
	Geslacht van daders van huiselijk geweld	3		
	Leeftijd van daders van huiselijk geweld			
	Geboorteland van daders van huiselijk geweld			
	Aantal eerdere strafzaken van daders van huiselijk geweld			
	Aantal eerdere strafzaken met geweldsdelict van daders van huiselijk geweld			
	Aantal eerdere strafzaken met huiselijk geweldsdelict van daders van huiselijk geweld			
	Aantal slachtoffers van moord en doodslag naar (vermoedelijke) dader en geslacht	9		X
 Bereik van Veilig Thuis	Aantal gestarte adviesvragen bij VT	5	X	X
	Aantal meldingen bij VT			
	Type adviesvrager bij VT			
	Type melder bij VT			
	(Vermoedelijke) duur van het geweld bij adviezen door VT			
	(Vermoedelijke) duur van het geweld bij meldingen aan VT			
	Vervolgstap na de veiligheidsbeoordeling bij VT			
	Percentage van meldingen aan VT waarbij sprake is van acute en/of structurele onveilige casuïstiek			
	Type melder bij acuut onveilige meldingen aan VT			
	Type melder bij structureel onveilige meldingen aan VT			

 Verbinding tussen zorg en veiligheid	Aantal gestarte ondertoezichtstellingen	6	X	X
	Aantal meldingen van de politie aan VT	7	X	X
	Aantal afgeronde onderzoeken van de RvdK naar besluit	8	X	X
	Percentage casussen dat VT o.a. overdraagt aan de Raad voor de Kinderbescherming	5	X	X
	Percentage casussen waarover VT een melding bij de politie heeft gedaan			
	Percentage van acute casussen die VT heeft overgedragen aan het OM			
	Percentage van acute casussen die VT heeft overgedragen aan politie	10		
	Aantal bij het OM ingestroomde huiselijk geweldzaken			
	Aantal bij het OM uitgestroomde huiselijk geweldzaken naar genomen beslissing			
	Aantal uitgestroomde zaken Zittende Magistratuur waarbij huiselijk geweld ten laste is gelegd	11		
	Uitspraak Zittende Magistratuur van zaken waarbij huiselijk geweld ten laste is gelegd			
	Aantal opgelegde straffen voor zaken waarin alleen huiselijk geweld bewezen is verklaard			
	Aantal opgelegde maatregelen voor zaken waarin alleen huiselijk geweld bewezen is verklaard	4	Deels**	
 Verbetering outcome	Aantal geweldsincidenten in het cliëntsysteem na melding bij VT			
	Aantal incidenten van directe kindermishandeling in het cliëntsysteem na melding bij VT			
	Aantal incidenten in van partnergeweld in het cliëntsysteem na melding bij VT			
	Ontwikkeling van het aantal geweldsincidenten vanaf de melding tot 1 jaar na de melding			
	Ontwikkeling van het aantal geweldsincidenten vanaf 1 jaar na de melding tot 1,5 jaar na de melding			
	Kwaliteit van leven bij de ouder(s)			
	Kwaliteit van leven bij het kind			
	Percentage van kinderen met klinische traumaklachten, gerapporteerd door het kind en ouder			
	Percentage van ouders met klinische traumaklachten			
	Ervaren veiligheid bij de ouder(s)			
	Ervaren veiligheid bij het kind (emotionele reactiviteit)			
	Gehechtheid met de vader en moeder (volgens kind en moeder/vader)			
	Opvoedingsstress bij de ouder(s)			
	Tevredenheid van ouders over door hen ontvangen formele/informele hulp			
	Tevredenheid van ouders over door kinderen ontvangen formele/informele hulp			
	Tevredenheid van tieners over door hen ontvangen ggz- en jeugdhulp			
	Gemiddeld aantal instellingen van wie tieners/kinderen JGZ en jeugdzorg hulp hebben ontvangen			
	Gemiddeld aantal betrokken hulpinstellingen voor formele hulp aan ouders en kinderen			
Eerder signaleren en bespreken	Percentage van slachtoffers dat met iemand heeft gepraat over huiselijk en seksueel geweld	2		

- * De gegevens zijn gebaseerd op de volgende bronnen:
 1. Onderzoeksprogramma prevalentie huiselijk geweld en kindermishandeling
 2. Prevalentiemonitor Huiselijk Geweld en Seksueel Geweld
 3. Recidiveonderzoek WODC
 4. Cohortstudies Verwey-Jonker instituut
 5. Beleidsinformatie Veilig Thuis
 6. Beleidsinformatie Jeugd
 7. Politieregistratiegegevens (BHV)
 8. Registraties Raad voor de Kinderbescherming
 9. Slachtoffers moord- en doodslag CBS
 10. Registraties Openbaar Ministerie
 11. Raad voor de Rechtspraak

- ** Deze informatie is alleen voor de volgende regio's beschikbaar:
 - Amsterdam-Amstelland
 - Brabant Noordoost
 - Flevoland
 - Gooi en Vechtstreek
 - Groningen
 - Haaglanden
 - IJsselland
 - Kennemerland
 - Noord-Brabant Midden
 - Rotterdam-Rijnmond
 - Twente
 - Utrecht
 - Zaanstreek-Waterland

Implementatietraject Impactmonitor huiselijk geweld en kindermishandeling: 03 Q&A – een overzicht van gestelde vragen

Opgesteld in mei 2022, door Regioplan

De [Impactmonitor Huiselijk Geweld en Kindermishandeling](#) (verder: Impactmonitor) is een middel dat bijdraagt aan het verbeteren van de aanpak van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (HGKM). Het benutten van de beschikbare kennis bij agendering, aansturing, inrichting en uitvoering van de aanpak van HGKM helpt bij het komen tot een effectievere aanpak.

De Impactmonitor, opgesteld door het CBS, biedt informatie over de prevalentie van huiselijk geweld en kindermishandeling en welke impact het geweld heeft op de betrokkenen. Dit wordt gedaan aan de hand van verschillende indicatoren, afkomstig uit meerdere onderzoeken en registraties van betrokken instellingen. Een deel van de informatie in de Impactmonitor kan uitgesplitst worden naar regio en periode. In deze Q&A geven we een overzicht van vragen die leven bij gebruikers:

Welke cijfers worden geregistreerd in de Impactmonitor?

In de Impactmonitor worden cijfers geregistreerd over de volgende thema's:

- omvang van huiselijk geweld en kindermishandeling;
- kenmerken van het geweld;
- kenmerken van de slachtoffers;
- kenmerken van de plegers;
- bereik van Veilig Thuis;
- verbinding tussen zorg en veiligheid;
- outcome na de melding bij Veilig Thuis.

Voor meer informatie over de indicatoren die onder ieder thema geregistreerd worden kunt u [02 Overzicht beschikbare indicatoren](#) raadplegen.

Hoe wordt de informatie voor de Impactmonitor verzameld?

De data in de Impactmonitor zijn afkomstig uit verschillende bestaande bronnen. Dit zijn enerzijds wetenschappelijke onderzoeken en anderzijds gegevens die periodiek geregistreerd worden door organisaties op gestandaardiseerde wijze. Het dashboard van de impactmonitor wordt elk half jaar bijgewerkt en aangevuld.

Wat betreft wetenschappelijke onderzoeken worden de volgende bronnen gebruikt:

1. Onderzoeksprogramma prevalentie huiselijk geweld en kindermishandeling
2. Prevalentiemonitor Huiselijk Geweld en Seksueel Geweld
3. Recidiveonderzoek WODC
4. Cohortstudie Verwey-Jonker instituut

Daarnaast put de Impactmonitor uit de volgende periodiek geregistreeerde gegevens:

1. Beleidsinformatie Veilig Thuis
2. Beleidsinformatie Jeugd
3. Politiregistratiegegevens
4. Registraties Raad voor de Kinderbescherming

Het CBS voert geen controle uit over de databronnen of de gebruikte onderzoeksmethodes die door anderen worden aangeleverd.

Waar kan ik de Impactmonitor voor gebruiken?

De Impactmonitor bevat cijfers die weergeven welk verschil de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling maakt in de levens van de betrokkenen. Dit geeft een basis voor het verbeteren van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Uit de Impactmonitor kunnen zowel landelijke als regionale cijfers gehaald worden. Dit maakt het mogelijk om een regio met het landelijke beeld of verschillende regio's met elkaar te vergelijken. Ook is het voor de landelijke en regionale cijfers uit registraties mogelijk om het verloop tussen begin 2019 en eind 2020 te zien.

De cijfers uit de impactmonitor kunnen dus gebruikt worden om een beeld te geven van waar een regio staat wat betreft de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Hierbij moet *altijd de context achter de data* meegenomen worden, door het combineren van cijfermatige informatie met bijvoorbeeld gesprek tussen partners en gezamenlijke duiding. In *07 Handreiking hoe voer je het 'goede' gesprek* zijn aandachtspunten en tips beschreven voor deze gezamenlijke duiding.

Kan ik in de Impactmonitor ook verschillen tussen gemeenten zien?

In het dashboard is het alleen mogelijk om op regionaal niveau data te verkrijgen. Bekijken van verschillen op gemeenteniveau is niet mogelijk. Voor een deel van de cijfers is dit wel mogelijk op andere vindplaatsen, zoals voor de Veilig Thuis-cijfers die opgenomen zijn in het [Dashboard Veilig Thuis](#). Daarnaast zijn in *08 Handreiking verbinding Impactmonitor met lokale (proces)indicatoren* handvatten opgenomen voor het opstellen van aanvullende indicatoren op lokaal niveau in afstemming met lokale partners.

Kan ik visuele uitdraaien maken van de data?

Het is mogelijk om de grafieken en kaarten in het dashboard te downloaden als afbeelding. Dit kan zowel bij de landelijke als regionale data. Dit kan echter alleen voor individuele grafieken en kaarten. Het is niet mogelijk om alle regionale data in één PDF uit te draaien.

Zijn alle data voor alle regio's beschikbaar?

Een deel van de data die zijn opgenomen in de Impactmonitor is op regionaal niveau beschikbaar. Deze regionale gegevens zijn afkomstig uit de periodieke registraties van betrokken instelling en uit de cohortstudies van het Verwey-Jonker Instituut. De informatie uit de registraties zijn beschikbaar voor alle regio's. Het onderzoek van het Verwey-Jonker is echter niet alle regio's uitgevoerd. Deze informatie over de outcome na een melding bij Veilig Thuis is beschikbaar voor de volgende regio's:

- Amsterdam-Amstelland
- Brabant Noordoost
- Flevoland
- Gooi en Vechtstreek
- Groningen
- Haaglanden
- IJsselland
- Kennemerland
- Noord-Brabant Midden
- Rotterdam-Rijnmond
- Twente
- Utrecht
- Zaanstreek-Waterland

Een overzicht van de data die voor alle of een gedeelte van de regio's beschikbaar zijn, kunt u vinden in *02 Overzicht van beschikbare indicatoren*.

Waar vind ik informatie over welke aanpakken werken?

Informatie over effectieve interventies is niet in de impactmonitor opgenomen, maar hierover is informatie te vinden in onder andere de:

- [Databank effectieve sociale interventies](#) van Movisie, waarin onder meer interventies op het thema huiselijk en seksueel geweld te selecteren zijn;
- [Databank effectieve jeugdinterventies](#) van het NJi, waarin onder meer interventies op het thema kindermishandeling zijn opgenomen;
- [Databank Justitiële interventies](#), waarop geselecteerd kan worden op huiselijk geweld/kindermishandeling.

Wordt er in de Impactmonitor gebruikgemaakt van wetenschappelijke literatuur?

De impactmonitor is ontwikkeld op basis van de adviezen van de Adviescommissie onderzoeks- en kennisprogramma Geweld hoort nergens thuis. Zij hebben een advies uitgebracht over de op te nemen indicatoren op basis van de volgende uitgangspunten:

- het aansluiten op bestaande bronnen en publicaties;
- het voorkomen van aanvullende registraties; en
- het bevorderen van een lerende verbeterbeweging.

In de impactmonitor zitten geen directe verwijzingen naar wetenschappelijke literatuur. In de wetenschappelijke onderzoeken die ten grondslag liggen aan een deel van de indicatoren zijn deze bronnen wel opgenomen. Indien je zoekt naar de wetenschappelijke literatuur die daaraan ten grondslag ligt is het raadzaam om in die onderliggende rapportages de bronverwijzingen te raadplegen.

Een overzicht van de databronnen die zijn opgenomen in de impactmonitor kunt u vinden in *02 Overzicht van beschikbare indicatoren*.

Hoe voer ik het gesprek met uitvoerders over de betekenis van de cijfers?

Het maken van beleidskeuzes op basis van data kan eigenlijk niet zonder een goed gesprek met anderen over de (regiospecifieke) data uit de Impactmonitor. Deze gezamenlijke reflectie is essentieel om zorgvuldige conclusies te kunnen trekken en vervolgstappen te kunnen formuleren. In *07 Handreiking hoe voer je het 'goede' gesprek* vindt u hiervoor handvatten.

Implementatietraject Impactmonitor huiselijk geweld en kindermishandeling: 04 Stappenplan kennisgestuurd werken met de Impactmonitor

Opgesteld in februari 2022, door Regioplan

De [Impactmonitor Huiselijk Geweld en Kindermishandeling](#) (verder: Impactmonitor) is een middel dat bijdraagt aan het verbeteren van de aanpak van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (HGKM). Het benutten van de beschikbare kennis bij agendering, aansturing, inrichting en uitvoering van de aanpak van HGKM helpt bij het komen tot een effectievere aanpak.

In deze handreiking geven we met 10 stappen weer hoe de Impactmonitor te benutten is voor meer kennisgestuurd werken bij het verbeteren van de aanpak HGKM. In *05 Voorbeeld Zaanstreek-Waterland stap 1-6* en *06 Voorbeeld Drenthe stap 1-6* geven wij twee voorbeelden waarin beleidsvragen aan de hand van dit stappenplan beantwoord worden.

Stappenplan voor de implementatie van de Impactmonitor

1

Bepaal voor welk (beleids)doel u de impact wilt bekijken

Hierbij kun u zich de volgende vragen stellen:

- Welke vragen willen we in onze regio beantwoorden om meer inzicht te krijgen in de impact van onze aanpak van HGKM?
- Spelen er knelpunten in de aanpak die we willen oplossen?
- Zijn er recente ontwikkelingen geweest in de aanpak van HGKM, waarvan we de effecten in kaart willen brengen?

2

Bepaal welke analyse nodig is om zicht te krijgen op (een betere) impact

In deze stap inventariseert u welke informatie u nodig heeft om de vraag te antwoorden die u in stap 1 heeft geformuleerd. Hierbij hoeft u zich niet te limiteren tot de informatie die is opgenomen in de Impactmonitor.

3

Bekijk de Impactmonitor om te zien welke indicatoren daarbij passend zijn

Nadat u in kaart heeft gebracht welke informatie u nodig heeft om de (beleids)vraag te beantwoorden, kijkt u welke indicatoren in de Impactmonitor daarin (deels) kunnen voorzien. Hiervoor kunt u *02 Overzicht van beschikbare indicatoren* gebruiken.

4

Haal de data voor uw regio uit de Impactmonitor

De volgende stap is om de relevante data uit de Impactmonitor te halen. Voor een deel van de indicatoren is het mogelijk om regionale data in te zien. In het eerdergenoemde overzicht kunt u opzoeken welke indicatoren dit zijn.

5**Vergelijk de data met andere regio's, landelijke cijfers en over de tijd**

Voor het duiden van de meeste (beleids)vragen is het behulpzaam om data te vergelijken. In de Impactmonitor kan dit op de volgende manieren:

- Landelijke cijfers kunnen context bieden om de regionale data te interpreteren.
- Een vergelijking met andere regio's kan zeer informatief zijn. Het is belangrijk dat u regio's uitkiest die vergelijkbaar zijn met uw regio met betrekking tot achtergrondvariabelen die een rol spelen bij HGKM. Hierbij kunt u denken aan variabelen als bevolkingssamenstelling, stedelijkheid of de inrichting van het HGKM-beleid.
- Een vergelijking over de tijd is mogelijk voor de data die afkomstig zijn uit registraties (bijvoorbeeld van VT of de politie). Dit is zeer informatief als er bijvoorbeeld recentelijk ontwikkelingen zijn geweest in het HGKM-beleid in uw regio.

6**Analyseer de data: welke vragen roept het op?**

De volgende stap is om de data te analyseren en vragen te formuleren die de data bij u oproepen. Wat valt op? Zijn er opvallende verschillen met andere regio's, landelijke cijfers of over de tijd?

Het is waarschijnlijk dat uw vraag nog niet (volledig) beantwoord is met de informatie uit de Impactmonitor. In deze stap kijkt u daarom ook welke informatie nog ontbreekt.

7**Inventariseer de regionale partners/uitvoerders waarmee u in gesprek kunt om de vragen te kunnen beantwoorden, alsmede de relevante regionale/lokale databases die aanvullende informatie kunnen opleveren.**

In deze stap kijkt u welke partners/uitvoerders u wilt betrekken om de aanvullende vragen uit stap 6 te beantwoorden. Met welke partijen is het nuttig om het gesprek aan te gaan? Welke partijen kunnen eventueel aanvullende informatie leveren?

8**Ga in gesprek met partners/uitvoerders: samen reflecteren**

In de gesprekken met de partners/uitvoerders kunt u gezamenlijk reflecteren op de uitkomsten van uw analyse van de data in de Impactmonitor en eventuele aanvullende informatie.

9**Trek (voorlopige) conclusies op basis van het gesprek en de cijfers**

Op basis van basis van de cijfers en het gesprek dat u heeft gevoerd met partners/uitvoerders kunt u (voorlopige) conclusies trekken met betrekking tot uw (beleids)vraag.

10**Ontwerp acties op basis van de conclusies**

De laatste stap is het ontwerpen van acties op basis van uw conclusies, om de aanpak van HGKM te optimaliseren.

Implementatietraject Impactmonitor huiselijk geweld en kindermishandeling: 05 Voorbeeld Zaanstreek-Waterland stap 1-6

Opgesteld in februari 2022, door RegioPlan

De [Impactmonitor Huiselijk Geweld en Kindermishandeling](#) (verder: Impactmonitor) is een middel dat bijdraagt aan het verbeteren van de aanpak van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (HGKM). Het benutten van de beschikbare kennis bij agendering, aansturing, inrichting en uitvoering van de aanpak van HGKM helpt bij het komen tot een effectievere aanpak.

In *04 Stappenplan kennisgestuurd werken met de Impactmonitor* is weergegeven hoe de Impactmonitor te benutten is voor meer kennisgestuurd werken bij het verbeteren van de aanpak HGKM. Hieronder laten wij aan de hand van een voorbeeld zien hoe beleidsvragen beantwoord kunnen worden met dit stappenplan.

1

Bepaal voor welk (beleids)doel je de impact wilt bekijken

Zaanstreek-Waterland heeft ingezet op het terugdringen van het heftige en structurele geweld en stelt zichzelf de vraag: ***is het ons gelukt om het heftige en structurele geweld terug te dringen?***

2

Bepaal welke analyse nodig is om zicht te krijgen op (een betere) impact

Welke informatie uit de Impactmonitor kan Zaanstreek-Waterland inzicht geven in de vraag of het gelukt is het heftige en structurele geweld terug te dringen?

Mogelijke antwoorden:

- Zijn de duur en de ernst van het geweld afgenomen bij bestaande casussen?
- Zijn de duur en de ernst van het geweld minder bij nieuwe casussen?
- Neemt recidive af?
- Worden minder casussen doorgezet naar het justitieel kader?

3

Bekijk de Impactmonitor om te zien welke indicatoren daarbij passend zijn

Welke indicatoren uit de Impactmonitor kunnen Zaanstreek-Waterland inzicht geven in de vraag of het gelukt is het heftige en structurele geweld terug te dringen?

De volgende indicatoren zijn mogelijk relevant om de hoofdvraag te beantwoorden:

- aandeel van meldingen waarbij sprake is van acuut en/of structureel onveilige casuïstiek;
- vermoedelijke duur van het geweld bij adviezen door VT;
- vermoedelijke duur van het geweld bij meldingen aan VT;
- aandeel van meldingen waarbij sprake is van een OTS;
- aandeel van meldingen dat wordt doorgezet naar het OM of de RvdK.

De bovenstaande indicatoren zijn te vinden in de [Impactmonitor](#) onder Regionaal – Vergroting Bereik Veilig Thuis en Verbinding Zorg en Veiligheid. Bovenaan de pagina selecteren we de regio Zaanstreek-Waterland en de gewenste periode, in dit voorbeeld kiezen wij voor de meest recente data.

Impactmonitor huiselijk geweld en kindermishandeling

Home

Model

Landelijk <

Regionaal <

Aard en kenmerken

Vergroting bereik Veilig Thuis

Verbinding zorg en veiligheid

Verbetering outcome

Tijdreeksen <

Download

Colofon <

Regionaal beeld: Vergroting bereik Veilig Thuis

Kies een regio:

Zaanstreek-Waterland

Kies een periode:

1e halfjaar 2021

Aantal adviezen en meldingen

Aantal gestarte adviesvragen aan Veilig Thuis

1e halfjaar 2021*

Zaanstreek-Waterland

Aantal gestarte adviesvragen aan Veilig Thuis

1e halfjaar 2021*

Zaanstreek-Waterland

4

Haal de data voor jouw regio uit de Impactmonitor

Acute en structureel onveilige meldingen

Van meldingen die in het eerste halfjaar van 2021 aan VT werd gedaan in de regio Zaanstreek-Waterland, was bij 55,6% sprake van acuut en/of structureel onveilige casuïstiek.

Meldingen aan Veilig Thuis waarbij sprake is van acute of structureel onveilige casuïstiek of beide

1e halfjaar 2021*

Zaanstreek-Waterland

55,6 %

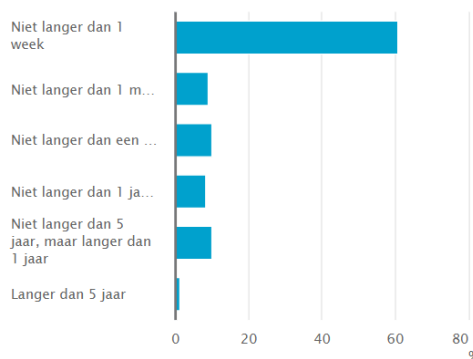

(Vermoedelijke) duur van het geweld

Zoals hiernaast te zien is, is de meest voorkomende (vermoedelijke) duur van het geweld bij meldingen aan VT niet langer dan één week (61%). In slechts een klein deel van de gevallen is de (vermoedelijke) duur langer dan 5 jaar (1,4%).

(Vermoedelijke) duur van het geweld bij meldingen aan Veilig Thuis

1e halfjaar 2021*, Zaanstreek-Waterland

Ondertoezichtstellingen

In het eerste halfjaar van 2021 zijn in de regio Zaanstreek-Waterland 2,2 ondertoezichtstellingen gestart per 10 000 inwoners.

Aantal gestarte (voorlopige) ondertoezichtstellingen
1e halfjaar 2021*

Zaanstreek-Waterland

2,2 per 10 000 inwoners

Overdracht naar het OM en de RvdK

In het eerste halfjaar van 2021 heeft VT in Zaanstreek-Waterland geen casussen overgedragen aan het OM. Wel is 0,7% van de casussen bij VT (Onder andere) overgedragen aan de RvdK.

Percentage overdracht van VT naar OM van acute en structureel onveilige casussen

1e halfjaar 2021*

Zaanstreek-Waterland

0 %

Casussen bij Veilig Thuis die (o.a.) zijn overgedragen aan de Raad voor de Kinderbescherming

1e halfjaar 2021*

Zaanstreek-Waterland

0,7 %

5

Vergelijk de data met andere regio's, landelijke cijfers en over de tijd

Landelijke vergelijking: aandeel van meldingen met acuut en/of structureel onveilige casuïstiek

Het aandeel van meldingen waarbij sprake is van acuut en/of structureel onveilige casuïstiek lijkt relatief hoog in de regio Zaanstreek-Waterland (55,6%), vergeleken met het landelijk gemiddelde (42,8%). Zoals in kaart hiernaast te zien is, is Zaanstreek één van de regio's met het hoogste aandeel acuut en/of structureel onveilige casussen.

Meldingen aan Veilig Thuis waarbij sprake is van acute of structureel onveilige casuïstiek of beide

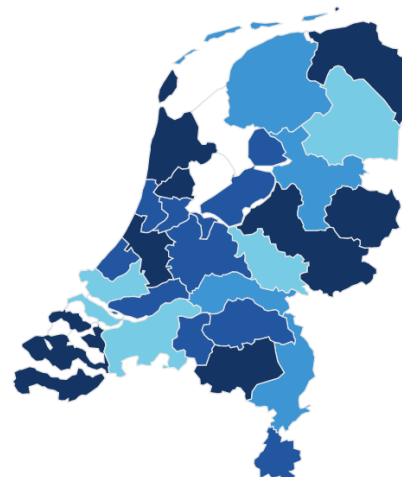
1e halfjaar 2021*

Nederland

42,8 %

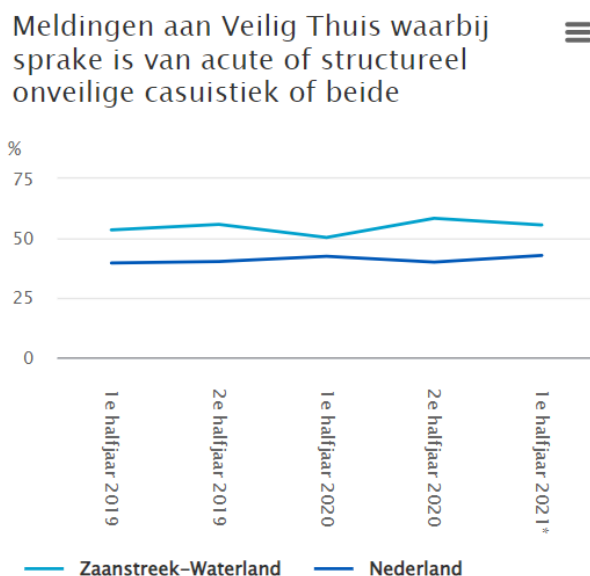
Meldingen aan Veilig Thuis waarbij sprake is van acute of structureel onveilige casuïstiek of beide

< 0,1 % 0,1 tot 29,3 %
29,3 tot 45,2 % 45,2 tot 52,2 %
>= 52,2 %

Vergelijking over de tijd: aandeel van meldingen met acuut en/of structureel onveilige casuïstiek

Het aandeel van de meldingen in Zaanstreek-Waterland waarbij sprake was van acuut en/of structureel onveilige casuïstiek is iets toegenomen tot de 2^e helft van 2020 en nam daarna af.

6

Analyseer de data: welke vragen roept het op?

Als we naar de bovenstaande data kijken valt op dat zowel het aandeel als de stijging van meldingen in Zaanstreek-Waterland waarbij sprake was van acuut en/of structureel onveilig geweld hoger was dan in heel Nederland.

De bovenstaande data zouden de volgende vragen kunnen oproepen:

- Waarom zijn er meer meldingen van acuut en/of structureel onveilige casuïstiek in regio Zaanstreek-Waterland?
- Is de caseload zwaarder? En wat kunnen hier oorzaken van zijn?
- Wordt sneller doorverwezen? Werken de preventieve maatregelen onvoldoende? Wordt er te laat gesignaleerd?

Implementatietraject Impactmonitor huiselijk geweld en kindermishandeling: 06 Voorbeeld Drenthe stap 1-6

Opgesteld in februari 2022, door RegioPlan

De [Impactmonitor Huiselijk Geweld en Kindermishandeling](#) (verder: Impactmonitor) is een middel dat bijdraagt aan het verbeteren van de aanpak van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (HGKM). Het benutten van de beschikbare kennis bij agendering, aansturing, inrichting en uitvoering van de aanpak van HGKM helpt bij het komen tot een effectievere aanpak.

In dit *04 Stappenplan kennisgestuurd werken met de Impactmonitor* is weergegeven hoe de Impactmonitor te benutten is voor meer kennisgestuurd werken bij het verbeteren van de aanpak HGKM. Hieronder laten wij aan de hand van een voorbeeld zien hoe beleidsvragen beantwoord kunnen worden met dit stappenplan.

1

Bepaal voor welk (beleids)doel je de impact wilt bekijken.

Hoofdvraag Drenthe: **hebben we in Drenthe de aard en omvang van HGKM eerder en beter in beeld?**
Het doel is om beter zicht te krijgen op HGKM door extra in te zetten op het trainen van professionals die werkzaam zijn in sectoren waar men verplicht is de meldcode te hanteren.

2

Bepaal welke analyse nodig is om zicht te krijgen op (een betere) impact.

Welke informatie uit de Impactmonitor kunnen we gebruiken om vast te stellen of de meldcodeplichtige professionals in de verschillende sectoren alerter zijn op signalen die kunnen duiden op HGKM en in die gevallen de meldcode toepassen? Is de bekendheid met de meldcode vergroot? Zijn ze in staat eerder te signaleren en doen ze dat ook?

Mogelijke antwoorden:

- Waar komen de meldingen vandaan? Stijgt het aandeel meldingen uit beroepsgroepen waarop de afgelopen periode extra inzet (bijv. in de vorm van agendering, training, voorlichting, versterken samenwerking) is gepleegd?
- Is de zwaarte van de casuïstiek afgenomen? (Bijv. zijn casussen eerder in beeld, is er sprake van nog lichtere problematiek, het tegengaan van escalatie)?
- Is de duur van het geweld voordat casuïstiek in beeld komt van VT afgenomen?

3

Bekijk de Impactmonitor om te zien welke indicatoren daarbij passend zijn.

Welke indicatoren uit de Impactmonitor kunnen we gebruiken om vast te stellen of meldcodeplichtige professionals in de verschillende sectoren alerter zijn op signalen die kunnen duiden op HGKM en in die gevallen de meldcode toepassen?

De volgende indicatoren zijn mogelijk relevant om de hoofdvraag te beantwoorden:

- aantal adviesaanvragen aan VT;
- aantal gestarte adviesaanvragen naar type adviesvrager;
- aantal meldingen aan VT;
- aantal ontvangen meldingen naar type melder;
- vermoedelijke duur van het geweld bij adviezen door VT;
- vermoedelijke duur van het geweld bij meldingen aan VT;
- vervolgstap bij VT op basis van de veiligheidsbeoordeling;
- acuut onveilige meldingen, uitgesplitst naar type melder;
- structureel onveilige meldingen, uitgesplitst naar type melder.

4

Haal de data voor jouw regio uit de Impactmonitor.

De bovenstaande indicatoren zijn te vinden in de [Impactmonitor](#) onder Regionaal – Vergroting Bereik Veilig Thuis. Bovenaan de pagina selecteren we de regio Drenthe en de gewenste periode, in dit voorbeeld kiezen wij voor de meest recente data.

Impactmonitor huiselijk geweld en kindermishandeling

Regionaal beeld: Vergroting bereik Veilig Thuis

Kies een regio:
Drenthe

Kies een periode:
1e halfjaar 2021

Aantal adviezen en meldingen

Aantal gestarte adviesvragen aan Veilig Thuis

Aantal gestarte adviesvragen aan Veilig Thuis

Het aantal adviesaanvragen en meldingen aan VT

In het eerste halfjaar van 2021 zijn in de regio Drenthe 31,5 adviesvragen per 10 000 inwoners gestart bij VT en 23,5 meldingen binnengekomen.

Aantal gestarte adviesvragen aan Veilig Thuis

1e halfjaar 2021*

Drenthe

31,5 per 10 000 inwoners

Aantal bij Veilig Thuis binnengekomen meldingen

1e halfjaar 2021*

Drenthe

23,5 per 10 000 inwoners

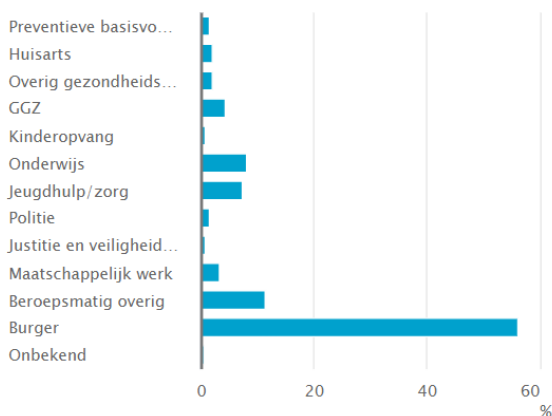

Type adviesvragers en melders

Hieronder zijn de grafieken uit de Impactmonitor opgenomen over de type adviesvragers en melders in de regio Drenthe. Te zien is dat de meeste adviesvragen afkomstig zijn van burgers (56,2%), gevolgd door beroepsmatig overig (11,4%). Het grootste deel van de meldingen wordt gedaan door de politie (54,6%), gevolgd door burgers (11,1%).

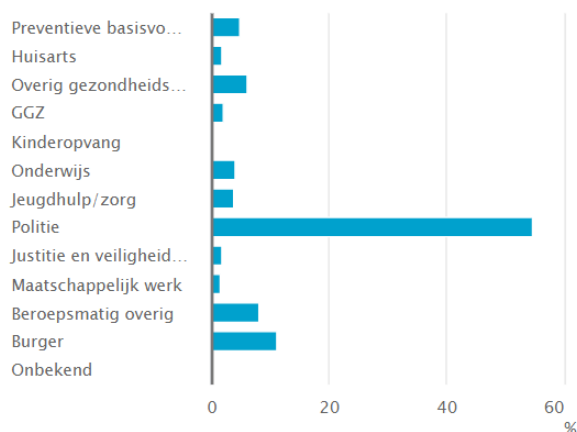
Gestarte adviesvragen naar type adviesvrager

1e halfjaar 2021*, Drenthe

Ontvangen meldingen naar type melder

1e halfjaar 2021*, Drenthe

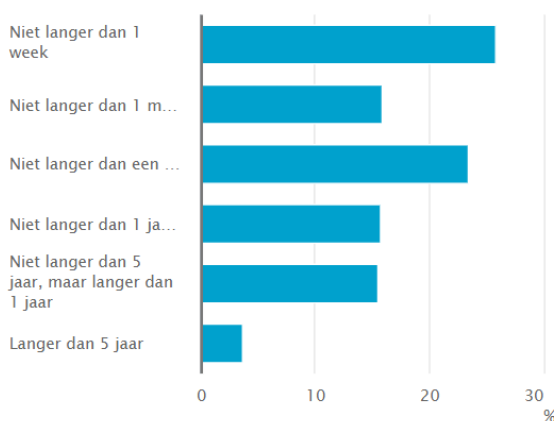

(Vermoedelijke) duur van het geweld

Zoals hieronder te zien is, is de meest voorkomende (vermoedelijke) duur van het geweld niet langer dan één week. Dit geldt zowel voor adviezen door VT als meldingen aan VT.

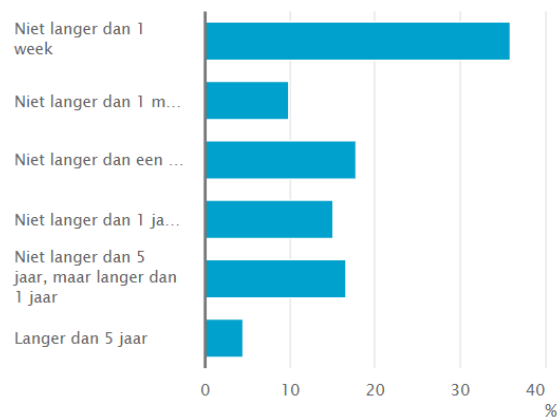
(Vermoedelijke) duur van het geweld bij adviezen door Veilig Thuis

1e halfjaar 2021*, Drenthe

(Vermoedelijke) duur van het geweld bij meldingen aan Veilig Thuis

1e halfjaar 2021*, Drenthe

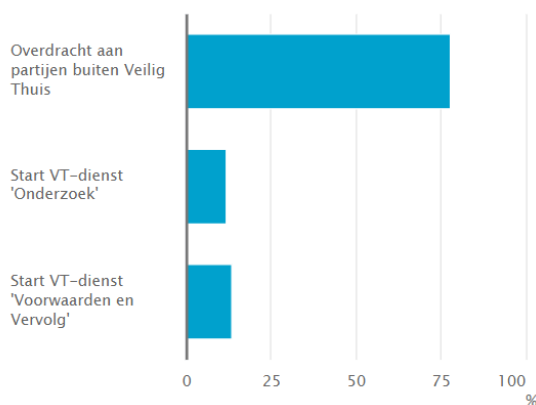

Vervolgstep bij VT op basis van de veiligheidsbeoordeling

In de meeste gevallen in de regio Drenthe zette VT op basis van de veiligheidsbeoordeling in op overdracht aan partijen buiten VT, zie hieronder.

Vervolgstep bij Veilig Thuis op basis van de veiligheidsbeoordeling

1e halfjaar 2021*, Drenthe

Acute en structureel onveilige meldingen

Van meldingen die in het eerste halfjaar van 2021 aan VT werd gedaan in de regio Drenthe, was bij 23,9% sprake van acuut en/of structureel onveilige casuïstiek. In de meeste gevallen worden acuut en/of structureel onveilige meldingen gedaan door de politie, zie hieronder.

Meldingen aan Veilig Thuis waarbij sprake is van acute of structureel onveilige casuïstiek of beide

1e halfjaar 2021*

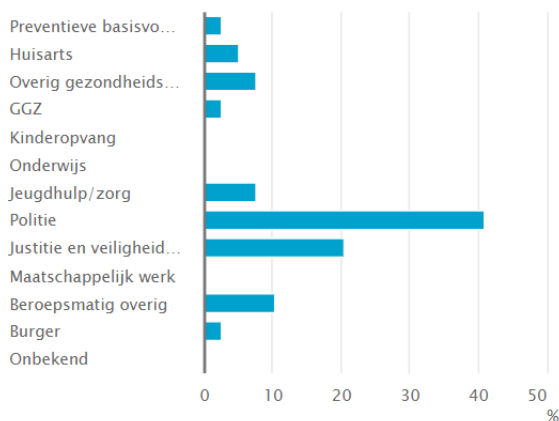
Drenthe

23,9 %

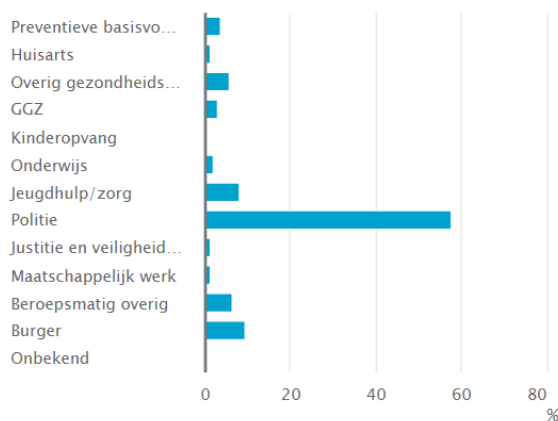
Acuut onveilige meldingen, uitgesplitst naar type melder

1e halfjaar 2021*, Drenthe

Structureel onveilige meldingen, uitgesplitst naar type melder

1e halfjaar 2021*, Drenthe

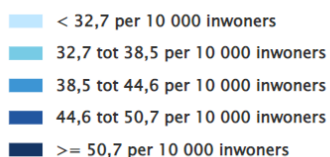
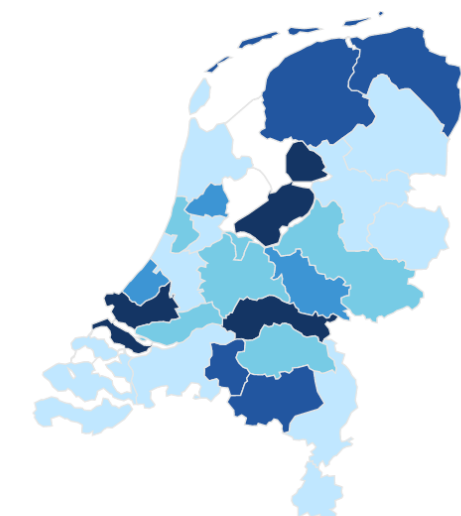
5

Vergelijk de data met andere regio's, landelijke cijfers en over de tijd.

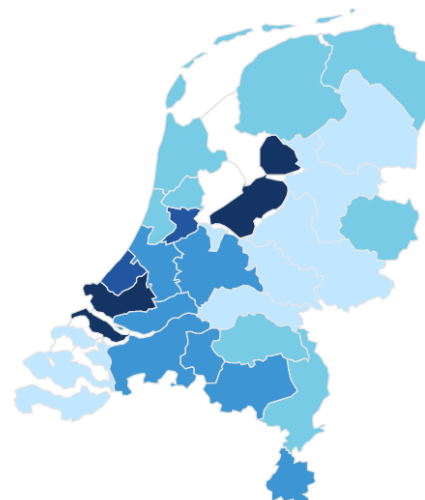
Vergelijking met andere regio's: aantal meldingen en adviesvragen

In Drenthe lijken relatief weinig adviesvragen en meldingen binnen te komen, vergeleken met de andere regio's.

Aantal gestarte adviesvragen aan
Veilig Thuis

Aantal bij Veilig Thuis
binnengekomen meldingen

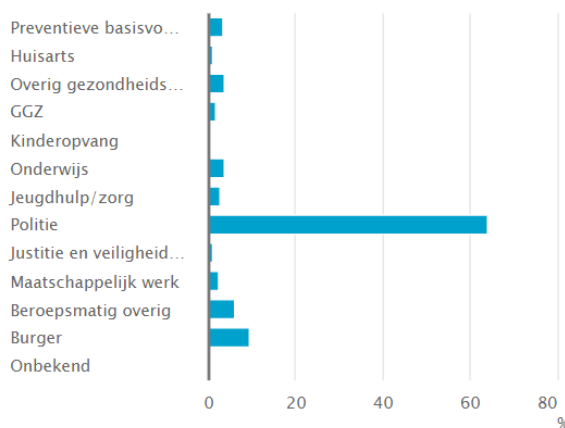
Landelijke vergelijking: type adviesvrager/melder

Landelijk gezien zijn de meeste adviesvragen ook afkomstig van burgers (44,8%), dit aandeel is echter relatief groot in de regio Drenthe (56,2%). Het aandeel van de meldingen dat gedaan is door de politie is juist kleiner in de regio Drenthe (54,6%) dan het landelijke gemiddelde (64,2%).

Ontvangen meldingen naar type melder

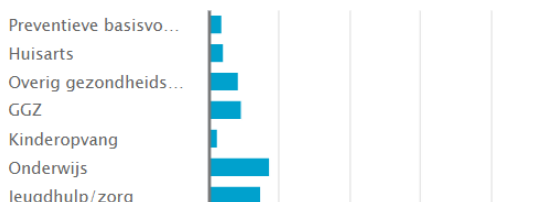

1e halfjaar 2021*, Nederland

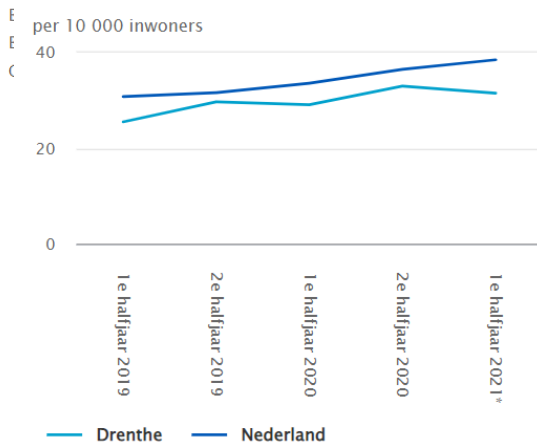

Gestarte adviesvragen naar type adviesvrager

1e halfjaar 2021*, Nederland

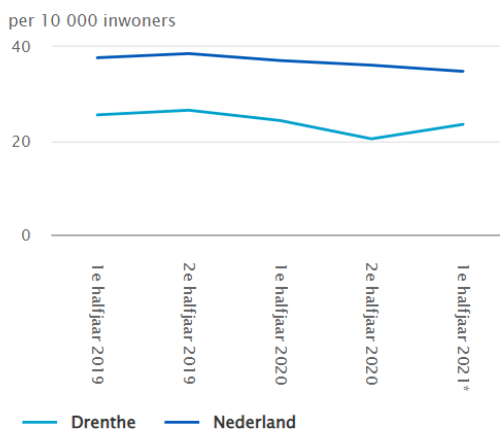
Aantal gestarte adviesvragen aan Veilig Thuis

Vergelijking over de tijd: aantal adviesvragen en meldingen

Zoals hieronder te zien is, is het aantal adviesvragen in de regio Drenthe iets afgenomen tussen het 2^e halfjaar van 2020 en het 1^e halfjaar van 2021, terwijl dit gemiddeld over heel Nederland iets steeg. Het aantal meldingen in de regio Drenthe nam iets af tot het 2^e halfjaar van 2020 en steeg daarna, terwijl dat gemiddeld over heel Nederland juist licht afnam.

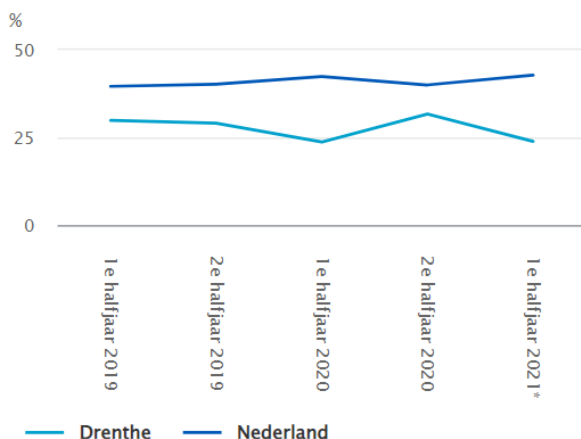
Aantal bij Veilig Thuis binnengekomen meldingen

Vergelijking over de tijd: aandeel van meldingen met acuut en/of structureel onveilige casuïstiek

Het aandeel van de meldingen in Drenthe waarbij sprake was van acuut en/of structureel onveilige casuïstiek is iets toegenomen tot de 2^e helft van 2020 en nam daarna af.

Meldingen aan Veilig Thuis waarbij sprake is van acute of structureel onveilige casuïstiek of beide

6

Analyseer de data: welke vragen roept het op?

Als we naar de vergelijkende data kijken, vallen de volgende punten op:

- In Drenthe komen relatief weinig adviesvragen en meldingen binnen bij VT.
- Relatief veel adviesvragen zijn afkomstig van burgers.
- De meeste meldingen worden gedaan door de politie, maar dit aandeel ligt iets onder het landelijk gemiddelde.
- Het aandeel van meldingen waarbij sprake was van acuut en/of structureel onveilige casuïstiek is toegenomen tot eind 2020 maar nam daarna weer af.

De bovenstaande data zouden de volgende vragen kunnen oproepen:

- Wat betekent het voor ons dat relatief veel adviesvragen van burgers komen?
- Vanuit de kinderopvang komen relatief weinig adviesvragen en meldingen vergeleken met de andere bronnen, moeten we daar meer op inzetten?
- Zowel vanuit de kinderopvang, huisarts als maatschappelijk werk komen wel adviesvragen, maar relatief weinig meldingen. Hoe moeten we deze gegevens interpreteren?
- Hoe kunnen we verklaren dat het aandeel van meldingen waarbij sprake was van acuut en/of structureel onveilige casuïstiek is toegenomen tot eind 2020, maar daarna weer afnam?

Implementatietraject Impactmonitor huiselijk geweld en kindermishandeling: 07 Handreiking hoe voer je het 'goede' gesprek

Opgesteld in mei 2022, door RegioPlan

De [Impactmonitor Huiselijk Geweld en Kindermishandeling](#) (verder: Impactmonitor) is een middel dat bijdraagt aan het verbeteren van de aanpak van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (HGKM). Het benutten van de beschikbare kennis bij agendering, aansturing, inrichting en uitvoering van de aanpak van HGKM helpt bij het komen tot een effectievere aanpak.

In *04 Stappenplan kennisgestuurd werken met de Impactmonitor* is weergegeven hoe de Impactmonitor te benutten is voor kennisgestuurd werken bij het verbeteren van de aanpak HGKM. In deze handreiking gaan we dieper in op stappen 7-10 waarin met elkaar het gesprek gevoerd wordt over de regiospecifieke data.

In gesprek over de Impactmonitor

Het maken van beleidskeuzes op basis van data kan eigenlijk niet zonder een goed gesprek met anderen over de (regiospecifieke) data die uit de Impactmonitor te halen zijn. Zoals beschreven in *01 Toelichting Kennisgestuurd werken met de Impactmonitor*:

- moeten data altijd in de context geplaatst worden;
- kunnen data verrijkt worden met aanvullende databronnen (bijvoorbeeld op procesniveau of met praktijkkennis);
- is gezamenlijke reflectie (niet: afrekening) essentieel om zorgvuldige conclusies te kunnen trekken en vervolgstappen te kunnen formuleren.

7

Inventariseer de regionale partners waarmee u in gesprek kunt om de vragen te kunnen beantwoorden.

In deze stap kijkt u welke partners/uitvoerders u wilt betrekken om de aanvullende vragen uit stap 6 te beantwoorden. Om te bepalen met welke partijen u het beste het gesprek aan kunt gaan is een heldere doelstelling belangrijk. Wat wilt u met het gesprek bereiken? Wilt u vooral een verdere duiding van de cijfers (worden de cijfers herkend door het veld en direct betrokkenen?), het ontwerpen van concrete acties (wat moeten we nu (anders) gaan doen) of wellicht meer zicht krijgen op ieders rol in de keten (waar ligt de overlap en welke gaten zijn er in ons aanbod)?

Op basis van het doel, de beschikbare data en ook de witte vlekken kunt u bepalen welke partijen het beste met elkaar in gesprek kunnen.

- Welke partijen spelen op dit moment een rol in de aanpak HGKM? Zijn die ook actief op het thema dat u wilt bespreken?
- Op welk niveau moet het gesprek plaatsvinden? Soms is dat op bestuurlijk niveau, de andere keer op beleidsniveau of op het niveau van de uitvoering.
- Welke unusual suspects zouden een aanvullend perspectief kunnen bieden vanuit wellicht andere organisaties of beleidsterreinen die normaliter minder aan de gesprekstafel zitten? Denk hierbij niet alleen aan uitvoerende organisaties, aanbieders, samenwerkingsverbanden, maar ook aan collega's binnen de gemeente die vanuit andere beleidsdomeinen hun licht kunnen schijnen op uw beleidsvraag.
- En in hoeverre is het mogelijk om ook ervaringsdeskundigheid aan te wenden voor dit gesprek? Welke ervaringsverhalen kunnen de data verrijken?

In het combineren van verschillende perspectieven zit vaak een meerwaarde bij de duiding van cijfers.

Welke partijen kunnen eventueel aanvullende informatie of perspectieven leveren? Denk hierbij bijvoorbeeld aan aanvullende cijfers vanuit Veilig Thuis, vrouwen- of maatschappelijke opvang, politie, andere hulpverlenende organisaties. En denk hierbij dus niet alleen aan cijfermatige aanvullingen. Ook praktijkervaringen zijn van grote waarde om vragen te kunnen beantwoorden als: herkennen we de cijfers in de praktijk?

Aan het eind van stap 7 heeft u dan:

- Een heldere doelstelling en gewenste opbrengsten voor het gesprek. Tip: maak het behapbaar, soms bereik je met kleinere doelstellingen (alleen kijken naar de financiering) of thema's (signalering door het onderwijs of tevredenheid over de hulpverlening) meer dan in bijeenkomsten die zich richten op de hele aanpak HGKM.
- Inzicht in wie de juiste gesprekspartners zijn om het beantwoorden van de beleidsvraag een stap verder te helpen.
- Helder wat u van de gesprekspartners vraagt (qua voorbereiding, tijdsinvestering, rol in het gesprek en welke vervolginvestering verwacht kan worden).

8

Ga in gesprek met partners/uitvoerders: samen reflecteren.

In het gesprek kunt u gezamenlijk reflecteren op de uitkomsten van stap 1-6 uit het stappenplan en eventuele aanvullende informatie.

Voorbereiding: bereid dit gesprek goed voor. Zorg dat alle deelnemers op de hoogte zijn van de doelstelling van het gesprek. Schets een duidelijke structuur voor het gesprek. Maak in je structuur onderscheid tussen de analysefase (gezamenlijk reflecteren op data, de huidige stap), het trekken van conclusies (stap 9) en het ontwerpen van acties (stap 10). Zorg voor voldoende tijd voor het gesprek. Organiseer indien nodig meerdere gesprekken of in een kleiner gezelschap.

Heldere positionering gemeente: Wees je als gemeente bewust van de rol en de positie die je hebt in de aanpak HGKM. Voor een productief, open en gelijkwaardig gesprek tussen alle ketenpartners kan het soms helpen om te werken met een onafhankelijke gespreksleider. De gespreksleider kan de gelijkwaardigheid bewaken en zorg dragen voor de gestelde doelstelling.

Data presenteren: start het gesprek met een presentatie van de cijfers. Neem hierin ook de aanvullende data van je gesprekspartners mee. Wees voorzichtig met het combineren van cijfers. Verschillen in definities en methodieken maken dit vaak niet een-op-een mogelijk. Licht de cijfers toe en wees open en transparant over de vragen die data bij jou oproepen. Is er moeite om de cijfers te gebruiken of de verschillende cijfers naast elkaar te plaatsen, nodig een (externe) data-analist of onderzoeker uit die kan ondersteunen bij het duiden van de cijfers of bij de vergelijking van de regio-specifieke data met andere regio's of landelijke cijfers.

Gezamenlijke reflectie: Reflecteer gezamenlijk op de data. Worden de cijfers door alle gesprekspartners herkend? Waarom wel/niet? Passen de cijfers bij de dagelijkse praktijk? Zoek hierbij naar de gemene deler, maar durf ook uit te spreken wanneer inzichten verschillen en gezamenlijk te verkennen waarom die inzichten verschillen. Laat ruimte voor verschillen in de interpretatie van cijfers, daar kunnen nieuwe inzichten door ontstaan. Zijn de cijfers ook zoals we ze voor ogen hadden?

Verbind data aan beleidsmatige vraagstukken: Koppel de data aan de regiovisie en beleidsplannen van gemeente en uitvoerders. Welke beleidsdoelen zijn gesteld? Welke inzet was gepland, is die inzet ook gepleegd? En sluit die inzet aan bij (ontwikkelingen in) de data? Zijn er contextfactoren (binnen de gemeente, organisatie, in de samenleving) die van invloed kunnen zijn geweest op de data?

Aan het eind van stap 8:

- Is er door de juiste partijen gereflecteerd op de data.
- Zijn de data uit de impactmonitor geplaatst in de context van de regio en aangevuld met andere databronnen en praktijkkennis.
- Is het helder wat gedeelde inzichten zijn over de cijfers en waarover en waarom inzichten verschillen.

9

Trek (voorlopige) conclusies op basis van het gesprek en de cijfers.

Op basis van basis van de cijfers en het gesprek dat u heeft gevoerd met partners/uitvoerders kunt u (voorlopige) conclusies trekken met betrekking tot uw (beleids)vraag. Ook dit deel van het proces kunt u in samenspraak met partners doen.

Hoe verhouden de cijfers zich tot de beleidsdoelen en de doelen van de gesprekspartners? Met welke cijfers zijn jullie tevreden, waar zit ruimte voor verbetering? Geldt dit voor alle direct betrokkenen of kunnen we hierin specifieke groepen of kenmerken selecteren? Zijn er trends te signaleren? Welke inzichten of cijfers zijn nog extra nodig om ontwikkelingen goed te kunnen monitoren? Van welke andere regio's kunnen we wellicht iets leren? Plegen zij andere inzet? Is dat ook haalbaar voor onze regio?

Bekijk hierbij niet alleen naar de inhoud, maar ook naar het proces. Zijn er nog partijen die ontbreken/niet zijn gehoord? Heeft het gesprek opgeleverd wat iedereen ervan had verwacht?

10

Ontwerp acties op basis van de conclusies.

De laatste stap is het ontwerpen van acties op basis van uw (gezamenlijke) conclusies, om de aanpak van HGKM te optimaliseren. Hierbij kunt u de volgende vragen stellen:

- Welke acties zijn nodig om de aanpak op de beleidsvraag zoals in stap 1 geformuleerd te verbeteren?
- Door wie moet dit gedaan worden, wanneer en tegen welke kosten?
- Welke afspraken kunnen we met elkaar maken over de planning en uitvoering van het verbeterplan? Wat kan de gemeente doen en wat kunnen uitvoerders doen? Is er bestuurlijke besluitvorming nodig over deze acties? Sluit dan aan bij de benodigde ambtelijke en bestuurlijke gremia.

Uitvoering en monitoring van de geformuleerde acties

Nadat de acties zijn geformuleerd en deze indien nodig ook bestuurlijk zijn vastgesteld begint vanzelfsprekend de uitvoering van deze acties. Ga hierbij regelmatig na of de uitvoering van de acties goed verloopt en of bijstelling eventueel nodig is. Doe dit door het goede gesprek met regelmaat (bijvoorbeeld elk jaar) te herhalen. Bedenk hierbij ook wat een redelijke termijn is voor elke verbeteractie afzonderlijk om veranderingen in cijfers te zien.

Implementatietraject Impactmonitor huiselijk geweld en kindermishandeling: 08 Handreiking verbinding Impactmonitor met lokale (proces)indicatoren

Opgesteld in mei 2022, door RegioPlan

De [Impactmonitor Huiselijk Geweld en Kindermishandeling](#) (verder: Impactmonitor) is een middel dat bijdraagt aan het verbeteren van de aanpak van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (HGKM). Het benutten van de beschikbare kennis bij agendering, aansturing, inrichting en uitvoering van de aanpak van HGKM helpt bij het komen tot een effectievere aanpak.

De Impactmonitor, opgesteld door het CBS, biedt informatie over de prevalentie van huiselijk geweld en kindermishandeling en welke impact het geweld heeft op de betrokkenen. Dit wordt gedaan aan de hand van verschillende indicatoren, afkomstig uit meerdere onderzoeken en registraties van betrokken instellingen. Een deel van de informatie in de Impactmonitor kan uitgesplitst worden naar regio en periode. De indicatoren die momenteel in de Impactmonitor zijn opgenomen zijn te vinden in *02 Overzicht van beschikbare indicatoren*. Vaak kunnen de cijfers uit de Impactmonitor verrijkt worden met lokale en/of regionale data die weliswaar niet in de monitor zitten, maar er wel inhoudelijk aan gekoppeld kunnen worden. Op die manier verrijk je de kennisbasis voor het (gezamenlijk) beantwoorden van je beleidsvragen. Deze handreiking geeft handvatten hoe in de regio de Impactmonitor verrijkt kan worden met (proces)indicatoren op regionaal en/of lokaal niveau.

Stappenplan regionale en/of lokale verrijking

Eén van de onderdelen die op dit moment nog niet in de Impactmonitor is opgenomen, is het deel dat inzicht beoogt te bieden in het verloop en de effectiviteit van het hulpverleningsproces. Wat gebeurt er in casussen na de overdracht van Veilig Thuis (VT) aan de (lokale) hulpverlening? Uit [vooronderzoek van RegioPlan](#) is gebleken dat het nu nog niet mogelijk is om regionale en lokale (proces)indicatoren op systematische en geautomatiseerde wijze uit registratiesystemen te halen en hier landelijk uniform op te monitoren. Om meer zicht te krijgen op de effectiviteit van het hulpverleningstraject kunnen regio's zelf wel stappen zetten om de informatie die nu of 'verstopt' zit op andere plekken in dossiers of nog volledig ontbreekt boven water te krijgen.

- ↓ Ga in gesprek met netwerkpartners. Denk hierbij aan organisaties zoals andere beleidsafdelingen, Veilig Thuis, jeugdteams, wijkteams, onderwijs, vrouwenopvang, politie, Zorg- en Veiligheidshuizen, zorgaanbieders, Centra voor Jeugd en Gezin, GI's zoals Jeugdbescherming. Betrek zowel inhoudelijke experts (wat is er op basis van de aanpak van belang?) als dataspecialisten (wat is meetbaar, te registreren en te interpreteren?). Werk aan draagvlak en bewustwording door netwerkpartners in het gehele traject te betrekken.
- ↓ Beantwoord met elkaar de vraag: wat willen we aanvullend op de Impactmonitor weten om beleidsvragen (op termijn) te kunnen beantwoorden? Welke partijen kunnen informatie hebben over het gekozen thema?
- ↓ Definieer de indicatoren die per thema bruikbaar zijn om te monitoren. Maak je indicatoren zo concreet mogelijk. Abstracte begrippen zorgen voor verschillen in interpretatie en registratie. Zorg dat je in het voortraject de indicatoren goed met alle netwerkpartners bespreekt. Is er eenduidigheid in definities? Verstaan we hetzelfde onder de genoemde indicatoren?
- ↓ Stel een eerste overzicht van gewenste indicatoren op. Maak hierbij een onderscheid tussen noodzakelijke (*need to know*) indicatoren en wenselijke (*nice to know*) indicatoren.
- ↓ Onderzoek samen met netwerkpartners welke indicatoren al in huidige registraties aanwezig zijn. Is er eenduidigheid in registraties binnen en tussen organisaties? Zijn er technische mogelijkheden om procesindicatoren op structurele wijze uit de huidige registratiesystemen te halen? Minimaliseer de

risico's dat met (geautomatiseerde) informatieverzameling informatie gemist wordt die wel in dossiers staat.

- ↓ Verken ook met elkaar welke informatie ontbreekt. Wat zijn de blinde vlekken en vraagt om aanpassing en/of doorontwikkeling van de huidige registraties? Benut hiervoor het schema zoals bijgevoegd bij deze handreiking.
- ↓ Kom met elkaar tot een definitieve set indicatoren. Orden de indicatoren op onderwerp. Geef aan uit welke bron(nen) de indicator afkomstig is en of het mogelijk is om deze data uit te splitsen naar gemeente en/of wijkniveau en met welke frequentie deze uit de registraties op te halen zijn.
- ↓ Start met het verzamelen van data die al in registraties zitten en daarmee dus relatief makkelijk op te halen zijn. Denk aan het laaghangend fruit dat niet te veel belasting op netwerkpartners legt. Vraag partners deze data aan te leveren bij een centraal punt om ze zo in beeld te kunnen brengen naast de data uit de Impactmonitor. Blijf scherp op definitieverschillen en verschillen in onderzoeksmethodes en voorkom onjuiste samenvoegingen of optellingen.
- ↓ Tegelijkertijd kan er ook een traject worden gestart rond het aanpassen of doorontwikkelen van registraties. Het aanpassen van registraties vraagt namelijk best wel wat tijd, afstemming en technische stappen. Daar zijn ook weer verschillende redenen voor/gradaties in: dat kan zijn om informatie op geautomatiseerdere of structurelere wijze op te kunnen halen (technische doorontwikkeling) of om überhaupt informatie te registreren die opgehaald kan worden (inhoudelijke doorontwikkeling). Dat proces vraagt om afstemming met de partners en kan naast het proces van bestaande data verzamelen lopen. Zo kun je al starten met monitoren op basis van data die er al zijn en werk je daarnaast aan het verbeteren en uitbreiden van die datavoorziening.
- ↓ Blijf ook het grotere geheel van data samen met netwerkpartners monitoren en evalueren. Leveren de cijfers op wat ervan verwacht werd? Herhaal met regelmaat deze cyclus.

Aandachtspunten

Tip: ga op zoek naar de gedeelde winst, creëer draagvlak. Voor uitvoerende partijen moet er een meerwaarde zitten in anders, gestructureerder of meer registreren. Vaak is de huidige manier van registratie voldoende voor het leveren van sturings- en verantwoordingsinformatie op basis van huidige afspraken. Een belangrijke stap is dan ook om de verrijking in samenspraak met regionale en lokale partners aan te gaan, er een gezamenlijk leerproces van te maken en zo draagvlak te creëren en een gedeelde visie op de meerwaarde van registratie op deze indicatoren voor het verbeteren van de aanpak HGKM.

Tip: werk aan een passende invulling van die registratie die voor alle partijen werkbaar is, door te denken in een groeimodel. Voorkom dat je in één keer alles wilt gaan monitoren. Dat legt zeer waarschijnlijk een grote administratieve last op aan het uitvoerend veld en zal ook invloed hebben op het draagvlak.

Tip: stel met elkaar de prioriteiten vast. Denkend aan het groeimodel kun je gezamenlijk prioriteiten stellen. Verbind dit aan regionale en lokale beleidsvragen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan thema's zoals:

- visie van de gefaseerde ketenzorg;
- ingezette interventies;
- integrale sturing;
- versterken van lokale (wijk)teams;
- aanpak voor gezinnen met de meest complexe problematiek;
- multidisciplinaire en intersectorale samenwerking;
- regie.

Tip: denk op geaggregeerd niveau. Welke indicatoren op geaggregeerd niveau bieden meerwaarde? Bij effectiviteit van de hulpverlening denken we vaak aan het volgen van individuen door de hulpverlening heen. Maar mede door privacywetgeving en justitiële databescherming is dit vaak niet mogelijk. Welke percentages of aantallen kunnen wel aanvullende inzichten bieden over de effectiviteit? Denk hierbij ook aan tussenstappen zoals: wordt er gewerkt volgens de visie van de gefaseerde ketenzorg? Worden er effectieve interventies ingezet? Wordt de veiligheid goed gemonitord?

Tip: doe inspiratie op bij de hieronder opgenomen *Voorbeeld indicatorenset voor lokale verrijking* opgesteld door de regio Kennemerland en Regioplan in het kader van het implementatietraject Impactmonitor. Of in de indicatorenlijst zoals opgenomen in bijlage van het rapport [Vooronderzoek procesindicatoren aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling](#) (Regioplan, 2021).

Voorbeeld Indicatoren set voor lokale verrijking van de Impactmonitor aanpak Huiselijk geweld en kindermishandeling

Opgesteld door Regioplan en de regio Kennemerland in het kader van het implementatietraject Impactmonitor

Thema	Indicator uit lokale registraties	Bron*	Niveau	Tijdreeks
Kenmerken meldingen bij lokale hulpverlening	Aantal meldingen bij VT Kennemerland waarbij multiprobleemproblematiek speelt	1	Regio	X
	Aantal meldingen VT Kennemerland waarbij MDA wordt ingezet			
	Aantal klanten bij Sociaal Team Haarlem (naar geslacht/leeftijd/woonsituatie)	2	Haarlem, per wijk	X
	Manieren van aanmelden en verwijzer bij Sociaal Team Haarlem			
	Aanmeldingen bij Sociaal Team Heemskerk, naar type meldingen en melder	3	Heemskerk	X
	Aantal meldingen bij de Blijf Groep	4	Gemeente	X
	Kenmerken cliënten (geslacht, leeftijd, woonplaats) bij de Blijf Groep			
	Kenmerken meldingen bij de Blijf Groep (type geweld, politiemelding, eerdere hulpverlening, etc.)			
	Uitkomsten risicotaxatie bij de Blijf Groep (risicofactoren, acuut en/of structureel geweld, etc.)			
	Aantal cliënten bij CJG Kennemerland	5	Gemeente	
	Uitkomsten risicotaxatie (ARIJ) bij CJG Kennemerland			
	Aanmeldingen bij CJG Heemstede en onderwerp waarmee klant zich meldt	6	Heemstede	X
Kenmerken lokale hulpverlening	Aantal tijdelijke huisverboden bij VT Kennemerland	1	Regio	X
	Aantal werkdagen tussen datum binnenkomst melding bij VT Kennemerland en datum triagebesluit			
	Doorlooptijd bij VT Kennemerland			
	Overdrachtsparij bij VT Kennemerland na triage en VT diensten (bestaand/nieuw)			
	Ontwikkeling wachtlijst – triagebesluiten en op te starten diensten bij VT Kennemerland			
	Trajecten bij Sociaal Team Haarlem (status en soort)	12	Haarlem, per wijk	X
	Doorlooptijd bij Sociaal Team Haarlem			
	Leefgebieden waar trajecten op focussen bij Sociaal Team Haarlem			
	Overige diensten (o.a. Meldcode HGKM) en collectieve diensten bij Sociaal Team Haarlem			
	Ingezette activiteiten door Sociaal Team Heemskerk	3	Heemskerk	X
	Verwijzingen bij de Blijf Groep (intern/extern, type hulp, voor welke betrokkene)	4	Gemeente	X
	Ingezette trajecten bij de Blijf Groep			
	Doorlooptijd bij de Blijf Groep			
	Ingezette veiligheidstrajecten bij CJG Kennemerland	5	Gemeente	X
	Looptijd van veiligheidstrajecten bij CJG Kennemerland			
	Jeugdhulpvoorzieningen afgegeven door CJG Heemstede of een andere verwijzer	6	Heemstede	X
	Aantal onderzoeken bij de RvdK	7	Gemeente	X
	Aantal zaken die bij de RvdK instromen naar hoofdproduct van de RvdK (ingestroomd/afgerond)			
	Aantal Beschermingsmaatregelen bij de RvdK			

	Aantal afgeronde onderzoeken Bescherming Opvoedingsproblemen bij de RvdK			
Resultaten lokale hulpverlening	Afsluitgegevens van trajecten bij Sociaal Team Haarlem (positief afgesloten, vroegtijdig beëindigd, na-zorg, naar wie doorverwezen)	2	Haarlem, per wijk	X
	Uitval bij de Blijf Groep	4	Gemeente	X
	Resultaten dienstverlening van de Blijf Groep			
	Resultaten SAVE bij CJG Kennemerland (veiligheid hersteld)	5	Gemeente	X

* De gegevens uit lokale registraties zijn gebaseerd op de volgende bronnen:

1. Registratie Veilig Thuis Kennemerland
2. Registratie Sociaal Team Haarlem
3. Registratie Sociaal Team Heemskerk
4. Registratie Blijf Groep Kennemerland
5. Registratie Centrum voor Jeugd en Gezin Kennemerland (Haarlem, Zandvoort, Bloemendaal, Velsen, Beverwijk, Heemskerk)
6. Registratie Centrum voor Jeugd en Gezin Heemstede
7. Registratie Raad voor de Kinderbescherming Kennemerland

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Regioplan
Jollemanhof 18
1019 GW Amsterdam
T +31(0)20 531 53 15
www.regioplan.nl